Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА,
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ЕРА, 23 январь, 1975 шу. ● № 10 (5455). ● Мах 2 кеп.

КПСС ОБКОМЕ, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ, ОБЛСОВПРОФЕ

ШЕРАГIА ЙОАРЖАЕ ЯХЬ

ДУКХАГIА ЙОАККХАРГЬЯ ПРОДУКЦИ, ПАКХЪЕРГЬЯ ЦУН ДИКАЛ

КПСС Центральни Комитета декабрьски Пленума решенеш-та, КПСС ЦК-ас партеца, советски халкъара даьча Кхайкарал, 1975 шера халкъбоаханма план хана хьалха кхоачашъяр ййсларIа пятилетка толаме чакхъяккхарг дукха промышленноста, гIишлошъяр ера, транспорта болхлоца лелача Ерриганошин социалистически, яхьа хьакъехьарча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соцама жоп а луш, Iоалъча опытах шерра найда эцара, Iнаманен техникинен карагIдувларан сихагIа производственно-хьекъастхьара, эгIара тоьлашагIа йола продукци дукхагIа хьалйитара ларда тIа 1975 шера уьх тайнарг эйтина йлан тIаьш Н. А. Анисимова цIераIча Новогрозненски нехкьаьтта чакхдоахъа завода коллективо:

продукцина реализаци ера боарян 820 эзар сома дахьбен тIехьарча шера программа хинал хьалха кхоачашъен;

1975 шера планаца нийсйича дукхагIа хьаде: каталитически крекинга бензин — 3000 тонн; алкилирование бензин — 2000 тонн; катализатор — 200 тонн;

производства технологи оргIанизма тоьлара, энергоресурсашн реагенташ кхоьра чотах планаца совгIа 100 эзар сома пайда бала;

оттадаьча боарамел совгIа энергоресурсаш кхоьлера вIашатIехьлаьккха: ы — цхьа процент, электрически энергин — цхьа процент, йоаго хIама — цхьа процентн ах процентн;

еррига а лаьрхIача 450 эзар сома экономически эффект луш йола рационализаторски предложенеши изобретенеши юкъехьа;

оранжерея продукце дикал тоаен яхьан продуктанга дикаьа Знак дудгIа вIашатIехьлаьккхи;

микрорайонера 80 квартира йоаь чуIе цIенош хьаддь дакъа;

IалмIаен техникинен эгIара кердагIа карагIдувларан производствена юкъехьарча ГрозНИИ-на договор дI;

производственни дешар хьехача курсашна 500 боалхочун 20 инженерно - технически болхлочуьнг говзал лаккъе.

ВСТРЕЧНИ ПЛАН ЗАВОДА КОЛЛЕКТИВА ЮКЪАРЧА СОБРАНЕ ЙИЦЦА А ЙИЦЦА ТIАЙИЦАЙ.

1975 ШЕРАРА «АЛХАНЧУРТСКИЙ» СОВХОЗА КОЛЛЕКТИВА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕККХАРАШ

Пятилетка уьх къоастамбеча шера тхо отКорочник соцаьа къахьегамхоша, тIаийца дехарш кхоачаш а дош, дохкъарий база чIоагIъяьй, духх дукхагIа дахьккад. Цо тхоьа йиш хьанийтай планагIа 1100 тонн дохка лаьрхIа хинначя метте паччахьалхенга 1156 тонн из дохка.

Йъяра хьоккамаш эгIара дикагIа да чухатталь доахан хIоабабаь, опыт йоаьча механизатора М. Дарсигова кулгалдеча комплексни бригада. ТIегIертта къахьегаро тоьлан бахьнийтаб хьалхалаттарашка: шера планагIа 230 тонн ахе, тайта дезача метте 344 тонн духа тIакхетийтад. Бригадо дудха комбинате зIамчуденнад дийна долаш эцача хIаранех 370 килограмм хулаш доа доахан. Из ба боахаме эгIара дикагIбола хьоккам.

Пятилетка чакхйоалача шера тIегIертта къахьега дехарг да. КПСС ЦК-ас партеца, советски халкъара даь Кхайкарал дег тIара къоабадаен хьа а рамш, лаьтта леладарен хьаьбан леладарен тIулиг тIаьхо дегIаоаладе лаьрхIад совхоза коллективо. Йоккхий, хIанн а пайда эцанза резервам йолаш а цу тIулаккх.

ДЕККХАР ТIАЭЦ ОАХА 1975 ШЕРА 1250 ТОНН — СОАХКАРЧУЛ 140 ТОНН ДУКХАГIА ДУЛХ ДАККХЕН ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА 1230 ТОНН — 1974 ШЕРАРЧУЛ 74 ТОНН ДУКХАГIА ИЗ ДОХКЕИ.

Къаьстта уйла тIайохийтар-гъе паччахьалхенна дIателача продукце дикал тIаьхо лаьхьара, ца йиллара тIабода мах тIагIертта къоастамбеча шера хьоккамашна, тIаийца дехарш кхоачаш а дош, дохкъарий база тIоагIъяьй, духх дукхагIа дахьккад. Цо тхоьа йиш хьанийтай планагIа 1100 тонн дохка лаьрхIа хинначя метте паччахьалхенга 1156 тонн из дохка.

Йъяра хьоккамаш эгIара дикагIа да чухатталь доахан хIоабабаь, опыт йоаьча механизатора М. Дарсигова кулгалдеча комплексни бригада. ТIегIертта къахьегаро тоьлан бахьнийтаб хьалхалаттарашка: шера планагIа 230 тонн ахе, тайта дезача метте 344 тонн духа тIакхетийтад. Бригадо дудха комбинате зIамчуденнад дийна долаш эцача хIаранех 370 килограмм хулаш доа доахан. Из ба боахаме эгIара дикагIбола хьоккам.

Пятилетка чакхйоалача шера тIегIертта къахьега дехарг да. КПСС ЦК-ас партеца, советски халкъара даь Кхайкарал дег тIара къоабадаен хьа а рамш, лаьтта леладарен хьаьбан леладарен тIулиг тIаьхо дегIаоаладе лаьрхIад совхоза коллективо. Йоккхий, хIанн а пайда эцанза резервам йолаш а цу тIулаккх.

Ялятийна лаьрхIача дIайийначя хьажжIий лаьхьа хьувькъам кхебарга тIулаьхьа болх дика баь хилар белгалдаьккхад Шалински район Ленина цIераIгIен XX партсъезда цIераIгIен колхозаша, дуга хьувькъам лаьхьа кхебарга тIулаьхьа Гудермесски район «Гудермесский» совхоза, звеноната харга тела ЦIе байраех, Сийлен гIаьмтан, премеш ялара хьакъаста.

1974 шера хьажжIаш дуген дукхагIа даькхари кIийчари духьа леларна социалистически яхьа къахьега моттиг яккхача районаште, колхозашта, совхозашта, звеноната харга кара тела ЦIе байраех, Сийлен гIаьмтан, премеш ялара хьакъаста.

1974 шера хьажжIаш дуген дукхагIа даькхари кIийчари духьа леларна социалистически яхьа условеш республика районаша кхоачаш ца яр бахьан долаш районаша, ши 3 эзар 7 сом ахчан премя а йолаш йола КПСС обкома, Нохч-ГIалгIа АССР Министрий Совета, облсовпрофа карара кара тела ЦIе байраех.

Республиканскин социалистически яхьа хьатIаьнарш а лаьрхIа, КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа Сийлен гIаьмтан Гудермесски района «Гудермесский» совхоза.

Ялятийна лаьрхIача хьажжIий лаьхьа хьувькъам кхебарга тIулаьхьа болх дика баь хилар белгалдаьккхад Шалински район Ленина цIераIгIен XX партсъезда цIераIгIен колхозаша, дуга хьувькъам лаьхьа кхебарга тIулаьхьа Гудермесски район «Гудермесский» совхоза, звеноната харга тела ЦIе байраех, Сийлен гIаьмтан, премеш ялара хьакъаста.

1974 шера хьажжIаш дуген дукхагIа даькхари кIийчари духьа леларна социалистически яхьа хьалхара моттиг яккхача районаште, колхозашта, совхозашта, звеноната харга кара тела ЦIе байраех, Сийлен гIаьмтан, премеш ялара хьакъаста.

Ялятийна лаьрхIа дIайийначя хьажжIий лаьхьа хьувькъам кхебарга леларна социалистически яхьа хьалхара моттиг яккхача, 151 гектарах хIаре гектара тIара планагIа 35 а социалистически деккхарга 60 а цIентнер яккха лаьрхIа хинначя метте 63 центнер яккхача Сунженски района «Путь к коммунизму» яхьа колхозерча звенона (звеньевой нов. Л. Н. Лебеденко). «Дощо хьажжIа» яха памятни приз лойла звенона, агIланна йоацаш «Жигули» яха автомобиль йохжийда цунга.

Совхозни республиканскин объединенне а юрта боахамен заготовкайн болхлоин гIулакхерча пахьеи профсоюза обкома а Сийлен гIаьмта — шолгIа шин моттиг яккхачя звеношта, агIланна йоацаш цIарга «Жигули» яха автомобилаш а йохжарйолаш: 175 гектарах хIаране тIара планагIа 30 а социалистически деккхарга 55 а центнер яккха лаьрхIа хинначя метте 57,4 центнер яккхача Шалински района «Джалка» яхача совхозерча звенона (звеньевой нов. Х. Абдулмежидов); 200 гектарах хIаране тIара планагIа 28 а социалистически деккхарга 54 а центнер яккха лаьрхIа хинначя метте 56,2 центнер яккхача Гроznенски района «Атагинский» совхозерча звенона (звеньевой нов. Ш. Гайтамиров).

Совхозни республиканскин, производственни объединенне а юрта боахамен заготовкайн болхлоин гIулакхерча пахьеи профсоюза обкома а Сийлен гIаьмта — шолгIа шин моттиг яккхача, 150 гектарах хIаране тIара планагIа 27 а социалистически деккхарга 40 а центнер яккха лаьрхIа хинначя метта 55 центнер яккхача Назрановски района «40 лет Октября» яхача совхозерча звенона (звеньевой нов. Б. Г. Кодзоев). АгIланна йоацаш звенона йолка «Москвич» яха автомобиль хьожайойла.

Дуга хьувькъам лакхбара леларна социалистически яхье котъаьнпарг а лаьрхIа советаг йолла:

КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа Сийлен гIаьмта — 105 гектарах хIаране тIара планагIа 30 а социалистически деккхарга 45 а центнер яккха лаьрхIа хинначя метте 50,2 центнер дуга яьккхача Гудермесски района «40 лет Октября» яхача колхозерча звенона (звеньевой нов. С. Гериханутлов). АгIланна йоацаш звенона йолка «Жигули» яха автомобиль хьожайойла.

ДIалаьхача шера хьажжIаш леларна социалистически деккхарга 30 а социалистически деккхарга 45 а центнер яккха лаьрхIа хинначя метте 53,3 центнер хьажжIий яьккхача Шалински района Б. И. Ленина цIераIгIен колхозерча звенога (звеньевой нов. С. Магомадов);

250 гектарах хIаране тIара планагIа 30 а социалистически деккхарга 40 а центнер яккха лаьрхIа хинначя метте 52,6 центнер хьажжIий яьккхача Шалинскин района XX партсъезда цIераIгIен колхозерча звеношта (звеньевой нов. А. Ломаев);

460 гектарах хIаране тIара планагIа 30 а социалистически деккхарга 33 а центнер яккха лаьрхIа хинначя метте 46,6 центнер дуга яьккхача «Гудермесский» совхозерча звенога (звеньевой нов. А. Байдулаев).

Хьайбаьхкнарг «Запорожец» яха автомашин — Попов Николай Леонтьевичага, Сунженски района «Победа» яхача колхоза комбайнера; удуьв колесца йолла йоккха мотоцикл — Хамидов Iайсайга, Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза комбайнера.

Нохч-ГIалгIай АССР финансай министерство декларийна я бюджете планаш совгIа юкедича сача ахчан чотах республикански бюджетера районашта 1974 шера ялат а ка болча хIетийнай ялята-бобовин культураш я чуэцачен кийчъеча лелайна социалистически яхье котбаьнпарашта совгIат дзоп 3,5 эзар сом хьожада.

Нохч-ГIалгIай гIишлойтъяьча управленне СМУ-8 комсомольцашна кагирхочен чIоагIга лоархIаш сийлен я комсомолка, штукатур-маляр Хардо Валентина Константиновна, Грозненски профессионально-технически училище из балха енача хана атта дашца кьонача йоIа деша ягIаш ше теоретически Iомадаьр практически балхана дувза. Маркал, кIир, цунах тоха басар., цу дерригге боарам, коччал ха дезар.

Шийна ца хоор хьакъашта дIахоаттар цу балха дикагIа опыт йолча болхлоцца. Цар хьалхалъакхар хьаIомаьрг, теоретца йIашш пийслера. Из ха дIакхай. Йах шу да из цIга балха йола.

ХIанз дика производственни толамаш доахаш ший опыт дог рабаь долаш кьонначяра дIалуш къахьега из. Ше санна боло дика гIишлойхоч хьалхъебьб но. ХIанн хьоалагIча лаьрхIа хIара сменагIа норматш 130 — 140 процент кхоачашъю но. Цулухьа ший пхе шера залаяш кхоачаш а ях кердача пятилетка чотах къахьегаш я из.

Ше комсомолка хIарах тарра общественни вахаре я хьаьнарг дакъа йоацаш я Валентина. Бригада дикагIйола агитатор лоархIаш я комсомолка. ГIишлочтой салоIаш болча хьакъа цера журналаш, газеташ дешаш каст-каста го йиш я из.

Хьанарг къа а хьегаш цо дахьача толамий дакъа мах бьаб. Дуьх Сийлен грамоташ, ахчан премеш тайнай цунна, къахьегама книжка тIа дIа а яздеш баркалла яьлад.

СУРТА ТIА: штукатур, комсомолка В. Хардо.

И. ПЛИЕВА
тексти сурти.

ЯХЬЕ ХЬАЛХЛЕ ЯЬККХАРАШТА—СОВГIАТАШ

«ЖИГУЛИ» ЯХА АВТОМОБИЛЬ

200 гектарах хIаране тIара планагIа 30 а социалистически деккхарга 45 а центнер яккха лаьрхIа хинначя метте 51 центнер фуьлйъяьча хьажжIий яьккхача Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхозерча звенога (звеньевой нов. Л. Захаев);

170 гектарах хIаране тIара планагIа 27 а социалистически деккхарга 45 а центнер яккха лаьрхIа хинначя метте 52 центнер яьккхача Назрановски района «40 лет Октября» яхача совхозерча звенога (звеньевой нов. Ю. А. Гелесханов);

159 гектарах хIаране тIара планагIа 28 а социалистически деккхарга 30 а центнер яккха лаьрхIа хиннача метте 53,8 центнер хьажжIий яьккхача Ножч-ГIалгIай опытни хьтбоаханма станце опытно - производственни боахамерча звенога (звеньевой нов. В. М. Лобачев).

«МОСКВИЧ» ЯХА АВТОМОБИЛЬ

150 гектарах хIаране тIара планагIа 30 а социалистически деккхарга 40 а центнер яккха лаьрхIа хинначя метте 53,3 центнер хьажжIий яьккхача Шалински района В. И. Ленина цIераIгIен колхозерча звенога (звеньевой нов. С. Магомадов);

250 гектарах хIаране тIара планагIа 30 а социалистически деккхарга 40 а центнер яккха лаьрхIа хинначя метте 52,6 центнер хьажжIий яьккхача Шалинскин района XX партсъезда цIераIгIен колхозерча звеношта (звеньевой нов. А. Ломаев);

460 гектарах хIаране тIара планагIа 30 а социалистически деккхарга 33 а центнер яккха лаьрхIа хинначя метте 46,6 центнер дуга яьккхача «Гудермесский» совхозерча звенога (звеньевой нов. А. Байдулаев).

КОЛЯСКА йОАЛЛА. М-72 ЧIОАГIЪЯЬЙ МОТОЦИКЛ

160 гектарах хIаране тIара планагIа 30 а социалистически деккхарга 35 а центнер яккха лаьрхIа хинначя метте 46 центнер хьажжIий яьккхача Урус-Мартановски района Мичурина цIераIгIен совхозерча звенога (звеньевой нов. В. Магомадов);

150 гектарах хIаране тIара планагIа 30 а социалистически деккхарга 45 а яккха лаьрхIа хинначя метте 46,2 центнер хьажжIий яьккхачу Шалинскин района «Автурийский» совхозерча звенога (звеньевой нов. Х. Эрзиуханов);

165 гектарах хIаране тIара планагIа 30 а социалистически деккхарга 45 а центнер яккха лаьрхIа хинначя метте 47,1 центнер хьажжIий яьккхача Шалинскин района «Джалка» яхача совхозерча звенога (звеньевой нов. М. Териев);

170 гектарах хIаране тIара планагIа 190 а социалистически деккхарга 220 а центнер яккха лаьрхIа хинначя метте 259 центнер тIад а тIехьа мошача хьажжIий яьккхача Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхозерча звенога (звеньевой нов. М. Ималов);

190 гектаах хIаране тIара планагIа 30 а социалистически деккхарга 32 а центнер яккха лаьрхIа хинначя метте 45 центнер дуга яьккхача Гудермесски района «Гудермесский» совхозерча звенога (звеньевой нов. Б. Бериев).

Нохч-ГIалгIай гIишлойтъяьча управленне СМУ-8 комсомольцашна кагирхочен чIоагIга лоархIаш сийлен я комсомолка, штукатур-маляр Хардо Валентина Константиновна, Грозненски профессионально-технически училище из балха енача хана атта дашца кьонача йоIа деша ягIаш ше теоретически Iомадаьр практически балхана дувза. Маркал, кIир, цунах тоха басар., цу дерригге боарам, коччал ха дезар.

Шийна ца хоор хьакъашта дIахоаттар цу балха дикагIа опыт йолча болхлоцца. Цар хьалхалъакхар хьаIомаьрг, теоретца йIашш пийслера. Из ха дIакхай. Йах шу да из цIга балха йола.

ХIанз дика производственни толамаш доахаш ший опыт дог рабаь долаш кьонначяра дIалуш къахьега из. Ше санна боло дика гIишлойхоч хьалхъебьб но. ХIанн хьоалагIча лаьрхIа хIара сменагIа норматш 130 — 140 процент кхоачашъю но. Цулухьа ший пхе шера залаяш кхоачаш а ях кердача пятилетка чотах къахьегаш я из.

Ше комсомолка хIарах тарра общественни вахаре я хьаьнарг дакъа йоацаш я Валентина. Бригада дикагIйола агитатор лоархIаш я комсомолка. ГIишлочтой салоIаш болча хьакъа цера журналаш, газеташ дешаш каст-каста го йиш я из.

Хьанарг къа а хьегаш цо дахьача толамий дакъа мах бьаб. Дуьх Сийлен грамоташ, ахчан премеш тайнай цунна, къахьегама книжка тIа дIа а яздеш баркалла яьлад.

СУРТА ТIА: штукатур, комсомолка В. Хардо.

И. ПЛИЕВА
тексти сурти.

ФЕРМАШКА ГIАЙ

Ййслагlча пятилетка тIехьарча шера хьалхарча ах бетта баьча балха итог яьй республика колхозийн совхозийн фермашка.

ДIалахача шераца пийслича уьх шера дукхха дукхагIа хьайбай продукци дIаяла езаш ба паччахьалхенна фермай къахьегамой.

«Хьалхбоахама планаш кхоачашн тIехьхоачашн ергIа вай» — цу деннзах къахьегаш ба керда шу дIадоладенначя хьалхарча деношка денз республика хьайбаш леладераш.

Къаьстта дика хьокхамаш гойташ къахьег уьх кердача шера Ачхой-Мартановски, Наурски, Сунженски, Шелковски районашкарча хьайбаш леладераша. Иштта, дIадалача шера хьалхарча ах бетта дIаенначуьнга ачхой-мартановцаша — 2 процент, наурцаша — 7 процент, шелковчаваша — 8 процент, сунженцаша — 11 процент дукхагIа шера дIаенна паччахьалхенна уьх шера хьалхарча ах бетта.

Цунца цхьана, республика цхьайолча районашка дика лаьгIъялийтай йоаккха шура. Из хьайбаш долаш Грозненски района хьайбаш леладераша — 7 процент, надтерречаваша — 8 процент, урус-мартановцаша — 8 процент кIезигагIа шура дIалелар уьх шера хьалхарча ах бетта, дIадахаш шера хьалхарча ах бетта дIаенначуьнга нийсйича. КIезигагIа я малгобекцаша, шалинцаша паччахьалхенна дIалу шура а.

Республика коч тIара оалхарарш леладераша цIахьалхенна пхе миллионни 392 эзар фуьх йIаденнад уьх шера хьалхарча ах бетта. ДIадахаш шера цу яьха дIаденнад кинначул 19 процент духхагIа ца уж. ДIалахача шераца пийслича духхха духхагIа фуьш дIаделлар паччахьалхенна Грозненски, Сунженски, Наурски районашкарча боахамаша.

КПСС ЦК партеца, советски халкъара даьча Кхайкарал жоп а луш хьайбай продукци адсамъяккхар дуьхьа йоаржаяь социалистически яхь а денгара денга шерлу республика фермай къахьегамхошта юкъе.

ДЕКХАРАШКА ХЬЕЖЖА ЛАКХЛУ БЕХКТОКХАМ А

КПСС Грозненски горкома пленумера

Укх деношка КПСС ЦК декабрьски Пленума итогаши городской партийни организаце декхараши дуьцаш парте Грозненски горкома пленум хилар. Цу хьакъехь доклад йир парте горкома хьалхарча секретара Н. Я. Правенько.

КПСС ЦК декабрьски Пленуме, цига къамаьл даьча новкъоста Л. И. Брежнева, СССР Лаккхехьарча Совета шоллагIча сессе советски наха 1974 шера баьчча балха итогаш яьй, ерригача пятилетке толамца чакхъяккха езилга ларде а лаьца 1975 шера лаьрхIа хоадамболаш йола рубежаш белгалъяьй.

Дикъ шера мехка экономика дегIаахара даьчунга хьожаш, КПСС ЦК Пленуме чIоагIа раьза а хинна белгалдаьккхар, цу юкъа баьча балха керттера политически итог бIарчча хьайнцача халкъа боахам динамично дегIабовлабелга Iалашдар, коммунизма материально-технически база хьаяра кхы а пхьа боккха гIа баьккха хилар да. Из Iалашаеча дикка дакъа юкъедихьад Нохч-ГIалгIай республика столица къахьегамхоша а, йоах докладчика.

ДIадахача шера города промышленносто планал совгIа ехка продукци 11,9 миллион сом хиннай. ХIаьта дIадахача дикъ шера лаьрхIачул совгIа ехка продукци 45 миллион сомага дIаккхьачай. Соахка паччахьалкхен дикала Знак еннай продукце 16 тайпана, хIанз лаккхера аттестаци йолаш 35 изделий арахец города предприятеша.

Цар балха цIенхаштта кхоачамбоацараш дале а гIишлошъераша укх шера хьалъяь яьха болх бе йолаялнйтай цхьайола лоархIаме производственни объекташ, 106 эзар квадратни метр дола нах чубаха цIенош, 3 школа, 500 моттига лаьрхIа поликлиника, массехк коммунальни боахама, торговле, общественни кхачан объект.

Дика камаьхал йоалаш къахьийгар Грозненски машиннаькъа узла, автотранспортни боахама предприятеша, кхыча производственни коллективаша.

1974 шера 19 предприяте шоаш тIайица встречни планаш толамца кхоачашйир. Царех я СССР 50 шу дизара цIерагIа йола химкомбинат, «Электроприбор», «Нефтегазпромавтоматика» СПКБ заводаш, швейни объединени, кхыяраш.

Цунна цхьана долаш да кхоачамбоацараш а. Продукци йохкара план кхоачаш ца еш № 4 йола маьккхъю завод мара йисаеце а дукхача предприятеша болх ритмично белга Iалашдаьдац. Нийса дац моллагIча тайпара яь а план кхоачашъе гIертилга а. 58 промышленни предприятех 40-не мара Iалашдаьдац шоаш арахеца продукци алсамйоаккхилга. Из бахьан укх шера ехка промышленни продукци/ соахкарчул 3 миллион сом кIезигагIа хиннай.

Хьадоаккхаш дола мехкдаьтта кIезиглуш хилар бахьан долаш халача хьале эттай мехкдаьтта чакхдоаккха промышленность. Пятилетка заданеш кхоачашъяра дикка тIехьаюс моттигерча, кхачар промышленноста предприятеш.

Укх шера городерча 15 предприяте къахьегама овсарле лакхъяра заданеш кхоачашъяьяц. Цу коллективашка дукха зехьа ка йоаю, кадраш дукха хувцалу. ХIара шера тайп-тайпарча бахьанех 113 эзар сага-ди доаду города промышленносте, нагахьа санна иштта йовш йола ха ахазза кIезигйнча кхы тIа 10 миллион сома маьха продукци хьахургьяр.

Кхы а дикал лоха йолаш я дукххача предприятеша арахеца продукци. Царех я кога гIирс бу фабрика. «Терек», фирма, моттигерча промышленноста предприятеш, «Чечингушстройматериалы» объединени, кхыяраш.

Шоай предприяте продукце дикал лакхъяра деш долчох лаьца пленуме къамаьл даьча А. Шерипова цIерагIча мехкдаьтта чакхдоахача завода оператора гIонча йолча Л. Н. Шевновас белгалдаьккхар цу гIулакха берригаш а цхьаттара йоакхо ещ боацилга. Кийчъеш йола продукци дикагIа хулийтилга Iалашде йиш хургьяц, нагахьа санна шоаш тхона ловттаю белал Ленина цIерагIча мехкдаьтта чакхдоаккхача заводерчар тоа ца йой, аьлар из.

Хьалха санна тIехьадус капитальни гIишлош хьалъяр. Укх шера цу гIулакха хьахийцача капиталовложенеех 83,5 процент мара майда ийнабац. СМУ-8 хьал ца еш йисай «Красный молот» заводе фонтанни арматурай цехий блок, СМУ-7 А. Шерипова цIерагIча мехкдаьтта чакхдоаккхачв заводе парафин дIачудотта лини. Бахача наха дIа ца луш дисад 41 эзар квадратни метр йола цIенош. Геттара тIехьдаьккхад университета здани хьалъяь йоаккхилга.

ГIишлошъеча хьалха санна йолаш я штурмовщина, дукхагIйола объекташ декабре мара болх бе йолаялнйтац. Объекташ хьалъеча, къаьстта уж чура тоаяра ду балхаш дика чакхдахац, дукха моттигаш хул йоагIачул совгIа гIишлон материалаш дIаухийташ.

Уж кхоачамбоацараш, планированнии материально-технически Iалашон еча дола гIалаташ ца лаьрхIача, ца хилеп даьха толамаш доккхагIа хилеи тарлора, нагахьа санна партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш, боахама кулгалхой, парте горкоми райкомаши балха ерригача сферашка партийни стиль чIоагIъеш, тIадиллача гIулакхацара хIаране бехктокхам айбеш, партеи, правительстваи, иштта шоаш тIайийяь решенеш кхоачашъяра цIенхаштта тIахьожам ловттабеш тIагIертта болх беш хиннаяларе.

Цу тайпара кхоачамбоацараш да парте горкомеи райкомийн балха в. 1973 шера технически прогресс сихъяреи цун ларде къахьегама овсарле лакхъяреи дешаш дайнадар цар, йоагIаш йола мероприятеш а оттаеш, цхьабакъда уж кхоачашъелга Iалашдаьдац, цудухьа хIанз юха а цу кхоачамбоацарашта цIенхаштта теркам тIабахийта безача кхоачаьй уж.

Парте райкомашеи юххьанцарча партийни организацешеи социалистически яхь вIаштIехьйоаккхачеи цун кулгаллечеи дола деррига кхоачамбоацараш дIададьхадац. КIезига болх бу хьалха латта опыт йоаржаяра а. ХIаьта цу хьакъехьа карагIдаьнна башха дика гIулакхаш дола предприятеш городе йолаш я. Царех цаI я швейно-производственни объединене коллектив. Кхычар шоай балха юкъедихьача пайдане хургдолаш лар шоаш социалистически яхь лелаярах укхаза цу объединене парткома секретара В. А. Сергиенкос дийцар. Цига чIоагIа сий деш делабу яхье котбаьннараш, цар доаха толамаш массанена дIадовзийт. Цудухьа ди гIехьа дукхагIа хул объединене коммунистически къахьегама ударникаш.

КПСС ЦК партега, советски халкъага даьча Кхайкарала тIа, 1975 шера социалистически яхь йоаржаяра даьча сопамаш тIа хоадамболаш белгалдаьд КПСС ЦК декабрьски Пленума решенеш кхоачашъяра наькъаш, — аьлар парте Старопромысловски райкома хьалхарча секретара С. М. Магомадова, — цудухьа уж документаш укх шера чакхлаха дезача гIулакхий программа санна тIайийцад района къахьегамхоша, инженерно - технически болхлоша, гIулакхерча наха. Пятилетка тIеххьарча шера планаши социалистически декхараши кхоачашдара шерра организаторскии массово-политическии болх боаржабаьб партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацеша. Района къахьегамхой укх шера планал совгIа 2 миллион гаргга сома маьха продукци йохка лаьрхIа ба. Къахьегама совгIаташ кийчдаь наькъагIоргба уж советски халкъа Сийлахь-боккхача Даьхен тIем тIа Котало яьккха 30 шу дузача денна а.

1975 шера заданеш кхоачашъяра къахьегамхой хьинар айделга дукххача даькъе парте горкома, райкомашa, юххьанцарча партийни организацеша беча идеологически балха формаши методаши тоаярах тийша хургa. Цудухьа цар из болх беча хана даим хьалхле лелае еза КПСС XXIV съезда решенешца. «Белоруссе партийни организаце идеологически кадраш хьахаржарен царна кхетам баларен балхах» болча КПСС ЦК сопамца.

Партийни организацеша, министерствай, ведомствай, предприятей кулгалхоша сихдаь чакхдаккха еза ерригача предприятеша меттел хIара производственни участко а пятилетка чакхйоалача шерара планаши социалистически декхараши кхоачашделга Iалашдеш йола комплексни организационни, идеологически, экономически технически мероприятеш оттаелга. Къаьстта теркам тIабахийта беза чурча резерваеxи кхоачамеxи пайда эцара. «Продукция дукхагIеи дикагIеи, дIалохийтар кIезигагIа а долаш» яха лозунг хIара къахьегамхочун дулхах-цIех дола гIулакх хилийтара.

Докладчика а, цул тIехьагIа къамаьл даьчар а дег тIара къоабалъяь тIайийцар КПСС ЦК декабрьски (1974 ш.) Пленума решенеш, КПСС ЦК партега, советски халкъага даь Кхайкарал, 1975 шера социалистически яхь йоаржаяра даь сопамаш. Цу документаш тIа белгалдаь декхараш кхоачашдара хоадамболаш йола сопам тIайийцар пленумо, мероприятеш оттайир.

Пленума балха юкъе дакъа лаьцар КПСС обкома хьалхарча секретара С. С. Апряткина.

С. МАЙСИГОВ.

БЕТТА ЗАДАНЕШ ТIЕХКХОАЧАШЪЯЬЙ

КПСС Центральни Комитето пертега, советски халкъага даь Кхайкарал чIоагIа къоабалдаьхьаллаьцача В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода установкай коллективаша доккхий социалистически декхараш тIайицад пятилетка тIеххьарча шера. Уж толамца кхоачашдара шера социалистически яхь йоаржаяьй цар. Цу яхье хьалхалаттачарех я Амхадов Лема Лечаевич керте латтача № 8 йолча установка коллектив. Цо социалистически декхараш тIайийцад шера план 26 декабре кхоачашъе, паччахьалкхен планагIа лаьрхIачул совгIа итташ эзараш тонн мехкдаьтта сийрда продукци арахеца, кийча а яь производствана юкъе 15 рационализаторски предложени а хьош паччахьалкхенна итт эзар сом пайда бе, арахецача продукцега дIабода мах лохбарах эзараш сомаш кходе.

Уж декхараш ханал дукха хьалха кхоачашдергхилар хьахьокх установка технологаша укх бетта доахача къахьегама толамаша. Мехкдаьтта сийрда продукци аархецара январь бетта план пхийтта дийнахьа 100,2 процент кхоачашъяьй цар. ХIанзалехьа планагIа лаьрхIачул совгIа арахийцай эзараш тоннаш товарни продукци.

Иштта дика толамаш доахача къаьстта дика болх барцеи даим технологически режим нийса лелаярцеи белгаляьнна я йоккхагIйола оператор Шевченко Надежда Михайловна, оператор Железнов Павел, кхыбараш.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) установка начальник Л. Амхадов, оператор П. Железнов, йоккхагIйола оператор Н. Шевченко.

И. ПЛИЕВА текстн сурти.

ЗАДАНЕЛ СОВГIАШИ БIАЬ ТОНН

Пятилетка тIеххьарча шера плани пхе шера заданиш ханал хьалха кхоачашъяра шерра социалистически яхь йоаржаяьй «Старогрозненефть» мехкдаьттен газни йоахача управлене районни инженерно - технически службай коллективаша. Цу яхье хьалхалаттачарех ба кхоалагIча РИТС-а мехкдаьттахой. Цар январа хьалхарча ах бетта даьккхад 50 эзар совгIа «Iаьржа дошув». ПланагIа лаьрхIачул совгIа даьккхар 200 тонн мехкдаьтта да.

Цу службе къаьстта дика къахьегаш хиларца белгалбаьнна ба коммунист Петухов Василий Данилович керте латтача мехкдаьтта кийч а деш дIаухийтача цеха мехкдаьттахой. Служба болхлоша мел даьккха мехкдаьтта нефтепарке хьачу а ийца цунца увш йола хIамаш дIайоахаш цIендаьд. Лаккхерча сортагIа дола «Iаьржа дошув» дIадахийтад мехкдаьтта чакхдоахача заводашка.

Балха тIа хьоккам телаш къаьстта дика къахьегарца белгалбаьнна ба дукххача ханал денз цига болх беш бола мехкдаьтта доаха оператораш Пономарев Иван, Колпиков Виктор, Деншикова Серафима, Оськина Зоя. Цар вахте цхьаккха хьовзам ца хулаш болх беш хул ерригa технологически оборудовани.

Т. АЛЕКСЕЕВ.

Грозненски консервни завода территоре тIа хьалъяьй консервни цеха керда здани.

Из цех керттерча даькъе баьццара горошек яша йоллаш хургья. Цунца цхьана цун технологически механизмаш эцархошта чIоагIа дезаденна «Кубанский салат» кийчде вIаштIехьдаргдолаш я.

Из керда оборудовани дIаоттаеча къахьегаш хилар болгарски новкъостий.

ХIанз лоархIаме декхар латт болхлоштен, инженерно-технически персоналан хьалхашка: оборудованена монтаж елга.

ТIадоагIача шера укхаза кийчъяь лакхе цIераш яьха продукци республика тикашка кхоачаргья.

***

Завода цахаддаш болх бе вIаштIехьдаккхар дукхагIча даькъе ший ханнахьа из запасни оатхалашца, доагоpa-смазочни материалашца, инвентарашца, иштта кхычунца Iалашъярах тийша да.

Из гIулакх В. Г. Рогова кулгалдеча снабжене отдела кхоачашду. Дукха бац отделе болхлой. Цхьабакъда, йоагIача тайпара кадраш дIа-хьа нийсъяро вIаштIехьдоалийт отдела хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдайта.

Низ ца кхобеш къахьег укхаза отдела экспедитораша

ЗАВОДЕРА ХОАМАШ

Л. Индербиева, Р. Байсуркаева. Царна массаза а болх дукха хул. МассагIа да уж предприятена эшаш дола доккха а эIамига а хIамаш: оборудованегара даьнна хьастамашка, гIандашка кхоачаш.

Снабженца болх массаза а лела везаш, цхьан моттиге воацаш ба. «Хала дециий» — яхача хаттара Индербиев Лемас аьлар:

«Халз-м да, дале а сай балхах визза лоархIавеш хиларо боккха салоIам лу сона».

***

Коллективе чIоагIа сийдеш а лоархIаш а я Грозненски консервни завода бедала техник Масюк Валентина Александровна. Колхозашкареи совхозашкареи заводе хьаккхоачача ерригача бедала лабораторни анализ ю Валентина Александровнас. Яьча анализага хьежжа бедалах мах лу предприяте. Цудухьа боккха лоархIам болаш да бедала стандартноста процент бакъахьа белгалйоаккхилга.

ВорхI шу да из заводе балха йола. Цу юкъа ший болх дика Iомабе а болхлошта юкъе сий даккха а кхийнад Масюка. Ше Iоаяь балха опыт кхычарна кхо ца еш дIалу цо. Массехк сага Iомаяьй Валентина Александровнас ший специальность.

Производстве дика болх барал совгIа, цо хьинаре дакъа лоац общественни вахаре, цеха комсомольски организаце секретара заместитель я цз.

Новкъостий цох боккха тешам бенна хилар да къахьегамхой депутатий Ленински районни Совета депутаталла из харжар.

«Оаха доккхал ду тхоай Валях» — йоах болхлоша.

Х. БЕРСАНУКАЕВ,
Грозненски консервни завода весовщик.

КЕРДАДАРАШ ХЬАКХОЛЛАРАШ

Шерагара шерага дукхагIа хулаш латт «Старогрознефть» НГДУ творчески къахьегаш бола рационализатораши изобретателаши. Техникеи технологии эргаяккхара, технически прогресс яра даькъе хьинаре дакъа лоац цар. Творчески къахьегараша телача рационализаторски предложенеша торо хулийт балха тIа нийслу кхоачамбоацараш дIадаха.

Цу сийдолча балха тIа ерригa управлени хьайицача хьинаре къахьегаш ва 225 болхлой инженерно - технически болхлои. Пятилетка шерашка цар кийч а яь производствана юкъейнхьай 500 совгIа рационализаторски предложени. Цар паччахьалхенна 4 бIаь эзар совгIа сом пайда баьб. Духхьала дIадахача шера цар кийчйир 242 рационализаторски предложени, царех хIанзлехьа 173 рационализаторски предложени производствана юкъейнхьай, вожаш а производствана юкъеяхьара тохкаш я. Духхьала дIадахача шера производствана юкъейнхьача рационализаторски предложенеша 202 эзар сом пайда баьб.

Творчески балха тIа хьинаре дакъа а лоацаш дикагIболча рационализаторех лоархIаш ба мастер Иванов, оператораш Росенко, Хамерзоев, механик Новиков, токарь Маньяхов, кхыбараш.

Г. ЛУКЬЯНОВ.

ТРАНСПОРТНИКИЙ ДОШ

ХIара денна Нохч-ГIалгIай автоуправлене № 1436 йолча автоколонна коа тIара 200 совгIа грузовой автомобиль арайоал.

Шерра - шера производственни декхараш тIеххоачашдеш хьабоагIа транспортникаш.

Шоай торонашка а хьежа встречни план тIаэдIа лаьрхIад автоколонна водителаша: халкъабоахама мухь дIа-хьа бахьара 1975 шера план 27 декабре кхоачашъе, пхе шера план 5 декабре кхоачашъе.

Планал совгIа дIа-хьа бахьа лаьрхIад 36 эзар тонн халкъабоахама мухь, къахьегама овсарле 12 процент лакхъе, 40 эзар литр доагор кходе, кходаьча доагораца бархI дийнахьа болх бе. Мухьаш дIа-хьа дIахьарга дIабода мах I процент лохбе лаьрхIад, 17 эзар сом планагIа лийрхIачул совгIа пайда бе. Рационализатораша дош деннад 16 эзар сом пайда беш йола 40 рационализаторски предложени кийчъе.

Я. БУБИЕНКО.

ЯХЬЕ ТОЛАМАШ ДАХАРАХ

Дег тIара къоабалбаь тIайицар Карабулакски бурув тохара балхий управлене бурувдеттараша нислагIча пятилетка тIеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра шерра Ерригсоюзни социалистически яхь йоаржаяра хьакъехьа бола парте ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС-а, ВЛКСМ ЦК баь сопам.

Ерригача производственни объекташка къахьегамхой собранеш чакхъяьлар.

ХIаране а коллективаша а доккхий социалистически декхараш тIайийцар бурувдеттараша.

Мехкдаьтта тохкамхоша дош делар 1975 шера бурув тохара план ханал хьалха кхоачашъе, планал совгIа 150 метр лоаман породашта бурув тоха, пайда эцаш йола къахьегама ха 60 процентага кхачийта, буровойш хьалъяра а царна монтаж яра а шера план ханал хьалха кхоачашъе.

Цхьа метр бурув тохарга дIабода мах 0,5 процент лохбе лаьрхIар бурувдеттараша, технологически электрически оборудовани лерттIа лелаярца шера 220 эзар киловатт-сахьат электроэнерги кхое, НОТ мероприятеш, рационализаторски, изобретательски предложенеш производствача юкъеяхьарах 150 эзар сом пайда эца.

Карабулакски УБР коллектив кхы дIахо а Малгобекски УБР коллективаца социалистически яхь лелаергйолаш я.

***

НислагIча пятилетка дилагIча къоастамбеча шера социалистически яхье доккхий толамаш дахарахи, шера план ханал хьалха кхоачашъярахи мехкдаьтта промышленноста министерстваи, мехкдаьтта химически, газа промышленноста болхлой профсоюза ЦК-аи «1974 шера социалистически яхье котваьннар» яхача значокаца белгалваьккхар бурувдеттар Кошелев Владимир Ильичи, газоэлектросварщик Костоев Ахьмада Махьмади.

А. БАКАЛЮК.

КЕРДА ОБРЯДАШ — ВАХАРЕ

Граждански общественни лични хьашташ вIаши дика тардуш долча советски дезала йоакхо елга керттера гIулакх лерхI Коммунистически партеи Советски правительстваи. Вайцига хьадаьд дезал чIоагIбаран из тоалуш дегIа кхуваран эша хьалаш. Хаддаьза айлуш йоагIа халкъа хьал-торо, вахарен бытовии хьалаш. Цунца цхьана айденнад халкъа культурни хьашташ, динза даргдоаца гIулакх а хинна дIаэттад советски наькъа керда, дынца ювзаенна йоаца обрядаш вахара юкъеккхухьилга а.

ТIа-тIа дукхагIа терко тIаухийт вай общественносто дезалий вахаре хула саг йоалаяри яхари санна а, иштта кхыдолча а гIулакхацца дувзаденна цIейши обрядаши шерагIа йоаржаяра. Из дика кхетадеш да, хIана аьлча дIаяхача заман тIехьадисача гIулакхашта духьала къовсам боаржабеча партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацеша дукхагIа теркалде яьннай къахьегамеи, общественни вахареи, бытен гIулакхаш.

Тха районе болх беш керда советски обрядаши традицеши вахаре кхухьа комисси я. ХIаьта цу комиссе председатель йолча са ала йиш я цо цхьадолча даькъе аьттув болаш болх бу, аьнча. Нагахьа санна 1973 шера 360 саг йоалаяь хиларах регистраци яь яле, цу дакъе 129-на торжественни хьале а еш, 1974 шера 410 кердача дезала регистраци яьй, цу даькъе 204-на торжественни хьале. Из болх чакхбоаккхача тхона доагIаш дола новкъостал ду партийни, советски органаша, общественни организацеша.

Саг йоалаяра, керда бер хьахилара регистраци елга, безамеча хьале чакхдоакх оаха. Керда вахар дIадолладераш, бер даь нана хоза лоаца боаккхаш белгалбоах депутаташа, общественноста вакилаша. Цу тайпара торжественни гIулакхаш чакхдоахача каст-каста дакъа лоацаш хул партеи комсомолеи райкомий секретараш, райисполкома кулгалхой, районни Совета депутаташ. Цох ха йиш я районе цу деша укх тIеххьарча хана дукхагIа лоархIамбеш болга.

Нускал хи тIа даккхар санна дола халкъа хозача Iадалаца дувзаш леладе гIерт тхо саг яра регистраци елга. Къаьстта безамеча хьале чакхдоал саг йоалаяра регистраци елга, йоIи вIамсаги шоашца дукхача къамех бола доттагIий болаш из гIулакх дездеш хилча. Иштта хилар нефтебаза водитель Гарин Николаии Кочетова Натальян, г. Малгобекера хьехархо Картоев Саварбики лор Тимурзиева Ляляи, «Электроинструмент» завода шлифовщик Черных Сергейи хьехархо Цыгалова Татьянеи регистраци еш болча хана.

ХIанз а цу тайпара доаржаде аьттув балац тха керда бердара торжественни хьале регистраци елга. Тхо лерхIаш да г. Москверча ЗАГС-ай отделий балха опыт ларде лувцаш вайнаьх къаман Iадалашка уж дувзаши из гIулакх дIахо йодача хана лелалара болх вIаштIехьабаккха. Дош сенах латт аьлча, из латт торжественни хьале керда бер хьахиннача дашта-ноаноwта болх беш болча предприяте берий свидетельстваш дIателарах.

Квалификаци лакхъеча курсашка йолча хана са йиш хилар цу кердача обрядага хьажа. Дог тохадолийташ хоза вIаштIехьдаьккхадар из гIулакх. Къахьегама ветеранаша, сийдолча болхлоша, предприяте администраце дакъа а лоацаш, керда Iодаьча берий даьшта-ноаношта совгIаташца цхьана дIалу свидетельстваш. Къахьегамхошта коммунистически кхетам баларан дIаяхача замаи тIехьадисача гIулакхашца къовсам лоаттабаран цох пайдане хIама а лоархIаш, из балха дика опыт тханцига йоаржайча бакъахьа хет сона.

Тха района юрта Советаша цу хьакъехьа беш болча балхах лаьца дувцаш белгалдаккха деза Долакха-Юртарча Совета исполкомо из дош кердача советски IадалагIа чакхдоаккхаш хилар. Царгара хьоккам а эцаш, дына керте латтарашкара доал хва а доаккхаш, из гIулакх боккхона шоай карадоаладелга вIаштIехьдакхха деза района ерригача юрта Советаша.

Саг йоалаяра регистраци елга торжественни хьале лелалара дика кийчдаь цIеноши эшаш йола хIамаши ца хилча ялац. Из деррига Iалашде дезаш я горрайисполкомаш 1964 шера 18 феврале РСФСР Министрий Совето баьча № 203 йолча сопамагIа, цхьабакъда цар из декхар кхоачашдара даим йоагIаш йола терко яц. Иштта, укх тIеххьарча дикъ шера тха отдела балхах лаьца дош дийцадац къахьегамхой депутатий Назрановски районни Совета исполкома сессешка.

Цул совгIа ши шу даьннад райисполкомо ЗАГС-а цIеноши цIендара техничка хьожаяра дош къаоастадаь ца доаккха, штатагIа из йоагIаш яц, яхаш. Нагахьа санна тха районе хIара дийнахьа дукха керда бераш хьахулилга, царна регистраци е эзилга, дайна свидетельсташ юхаметтаоттаде дезилга, цIеноши цIенде дезилга теркалдича ховргда тха болх тоабара кхы а дукха гIулакхаш чакхдаха дезаш долга. ХIаьта со йоацаш ЗАГС-е болх беш цхьа делопроизводитель мара а яц. Цу даькъе тхона де йиш йола новкъостал делга дех оаха лакхе латтача органашкара, райисполкома кулгалхошкара. ТIаккха тхоай балха декхараш кхы а хьинарегIа кхоачашде хьожаргда тхо.

Керда советски дынца ювзаенна йоаца обрядаш вахаре кхахьара беш бола болх кхы а шерагIа боаржабаро йиш хулийтаргья дIаяхача замах юхедиса тIехьадиса гIулакхаш деладераш кIезигбе.

М. БОГАТЫРЕВА,
Назрановски районни ЗАГС-а заведующий.

Курски химически хьоаса комбината коллективо лаьрхIача ханал ах шу хьалха капроновн корд арахецаш йола керда производственни комплекс проектни мощностагIа болх бе йолаялнйтай.

Ханал хьалха мощностеш караерзаяро торо хулийтаргья 1975 шера шинни промышленноста эшаш дола кордни кIадакхо миллион квадратни метр дукхагIа арахеца.

СУРТА ТIА: предприяте ткацки цех.

О. Сизова сурт.

ЦIера юкъе хьаккхелла портреташ

Конфедератка тIаювха салте. Цхьан минута салаIа Iолохвеннав из. Юхьа тIа йоккха сагото. Мишта-хьогI дехьарча берда тIа? Цигара яьннача цIера кIуран хьадж хьаук. Баьццара-овкъара, кIуран хьисапе бесаш... БIаргашка цIера сердал, хIара дийнахь салтечоа гуш йола цIераш. Иштта да дилла сурт. Фу ха я художника салтечун сурт диллар? Варшава бахьан тIеххьарен эггара чIоагIагIа бола тIом хьалеи дилла хила мег цо из...

Ткъаь итт шу даьннад. Цхьабакъда московски художника Македонски Николая — сурта автора цу дийнахьа мел хинна хIамаш дагадоагIа, шеко йоацаш, ший однополчаний юхьмараш хIаьта а. Из алхха художника дагадоагIараш хинна Iац, из — салтечоа дагадоагIар да.

Полякашца цхьана советски салте Македонски тIом беш чакхваьннав Войска Польске 1-гIча эскара Яна Килински цIерагIара 4-гIа дивизи вIашагIйоллаш хиннача Сума яхача городера Берлинага кхаччалца.

Дукха ха йоацаш художникаца цун мастерской вIашагIкхийттар тхо, сона ер дийцар цо:

— ТIом сецача юкъагIа (сай йиш йолча хана блокнот хьаэцар аз) са сурташ бIаргадайра дивизе замполита майора Юзеф Урбановича. «Новкъост, аьлар цо, — хьа походни гIорме чу яр-м художественни летопись ма йий! Польше дIа ма кхаьчча выставка ергья вай цунах. ЦIера юкъе даьха ер сурташ-м мах боацаш ма дий!»

— ХIаьта хой хьона, — доккхал деш тIатох Македонске,— Варшава мукъаяьккха дукха ха ялале Войска Польске бIухой — художникий выставка хьокха оттайир. IажагIъенна типографски лист — выставке дакъа лаца из вехаш дена яьхат хьахьокх цо сога. Цу тIа белгалдаьдар: выставка «Салтий Центральни цIагIа, Алея Шуха, 29 хургья. Выставке дакъа лоац В. Зажевске, А. Бобровске, Л. Бадинске, Н. Македонске, М. Томкевича, Ю. Зарубас» яхаш.

Цу гIема шерашкара картинаш Македонскега хIанз дисадац. Вошал леладеча Полышас ший ткъаь итт шу дизар дездеча хана.

Варшаве волаш ший балхаш Войска Польске ветеранашта совгIата дIаденнад цо. Цу хана газеташа яздора: «Н. Македонске произведенешта юкъе — тIема пейзажаш, хоза бIухой сурташ, тIема сценай зарисовкаш я. ТIема событей бакъйолеи художественнии регистрацеш я уж. ЛеррагIа хьакхелла, дийнача репортажа маьхе йолча цар уйлаш хьею, хIамаш дагадохийт».

Тайп-тайпара планаш йолча Македонски Николая творчестве польски тема, цо ше яхачох, даим денал айдаши дог тохадолийташи я. ХIаьта Польша из бахьан чIоагIа раьза а ч цунна. Цунна тешалдаш да Катовицы яхача городерча вай заман искусства Галлерее дукха ха йоацаш Македонске выставка хьокха оттаяр.

«Польшера Ленински моттигаш» яхача Македонске суртий серий Шушенске уллача музейна совгIата еннай цо. Дукха ха йоацаш хьоккхаш яр из Монголе. Улан-Баторера шийга яьта телеграма хьахьеккар художника: «Оаха доккха баркал оал хьона Ленинах лаьца Iа даьча балхех». Толаме чакхъяьннай выставка.

Художника сурташ хIанз Варшаве йолча Войска Польске Музее да. Войска Польске 1-гIча эскара ветеранашта юкъе цхьаннена ше всвза мег цIера юкъе яьча зарисовкаш тIара. Цу цIеро даим хьалхедерга дагалаттараш.

РЕЗНИКОВА Лидия,
АПН корреспондент.

СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА КОТАЛОН 30 ШУ ДИЗАРГА

СИЙ ДОЛАШ БА ЦУН ВАХАРА НИКЪ

Грозненски района «Шурий № 1» яхача совхоза звеньевой Лаврушкин Петр Иванович санна волча сагах «производства ветеран» оалаш да. Из нийса а да. Ткъаь бархI шу да из цу боахаме болх беш вола.

Болх бе волавалалехьа Сийлахь-боккхача Даьхен тIем тIа атта доаца дукха наькъаш диста дийзар цун. Бирсача 1942 шера Грозне шоллагIча профессионально - технически училище дешаш вар Петр. Цу шера шийца болх беш хиннача новкъосташца цхьана тIем тIа вахар.

Кхыча советски тIемахошта санна дукха халонаш ла йийзар цув. Кубане йолча Красноармейская яха станица йоаккхаш топа пхо когах чакхбоалаш чов йир Петра. Из чов йоллаше а станица немецки фашистех мукъаяккхалца тIом бир. Цул тIехьагIа госпитале Iо ца вижача валанзар. Массехк бутт баьлар чов ерзалехьа.

Госпиталера араваьлча минометчикий роте кхаьчар Петр. Цу хана цу рота кулгалдеш вар капитан Власенко. ТIехьагIа «Александр Невске» орден елар цунна.

Минометчик волаш немецки фашистех Украина мукъайоаккхаш тIом бир Лаврушкина. Цу хана минометан расчета командира гIонча вар. Нийсен фашистащта дика зе деши еттар миномет расчето.

Цхьан дийнахьа къиза тIом латташ меттахьа фашистий пхо кхийтта вийра расчета командир. Наводчикаца цхьана висар Петр Иванович. Командира декхараш шийна хьатIа а ийця дIахо тIом бир. Цхьа ха яьлча кхоачаелар минаш. ТIехьашка балацар моастагIий. Фу дергда? Фашисташта трофейни немецки минаш етта лаьрхIар. Советскичарел эIамагIа хилар бахьан долаш каст-каста мина ца эккхаш моттиг нийслора. Уйла а яь кхоачамбоацар юстардаьккхар. Фашисташта цар минаш етта йолайир хьалха Лаврушкина, тIаккха рота кхийолча расчеташа.

Къаьстта дика дагабоагIа Петр Ивановича Винница яха город йоаккхаш хинна тIом.

МалагIча оагIорахьара яьхкар кхеталдергдоацаш цIаьхха гучаяьннача фашистски бомбардировщикашта дукха бомбаш йийтар минометни рота лаьттача моттиге. Дукха нах боабир, дукха яр бомбаша толхаяь, йохаяь минометаш а. Пайдана йола минометаш гул а яь дIахо тIом бара уж дIаоттаялехьа, шин метте фронт йоха а яь советски эскара го бе болабелар моастагIий. Го тассалехьа хьалха хинна позицеш юта а юташ советски бIухой тIехьашка баха лаьрхIар командоване. ТIехьашка доала эскар моастагIех лорадар, новкъостала массехк пулеметни расчет а енна минометчикий Власенко ротана тIадиллар.

— Гаьнна деррига гуш шаьра моттиг яр, — дагалувц Петр Ивановича. — МоастагIашта гургвоацаш дIа а лечкъа тIом бе йиш йолаш моттиг яцар. Хала тIом бар из. Духьаллаташ дукха ха йоаккхалургья, аьнна мотташ дацар. ХIаьта а тхоашта тIадилла гIулакх толамца кхоачашдир оаха.

Цу къовсаме граната гарго чIоагIа чов йир Петр Ивановича. Из чов йоллаше а миномета юхера дIавалаязар из. Кхетам боацаш, цIий Iоухаш улла из санитараща коравир.

Вийрзача Польше тIехьакхийра шийн ротана. Лира къовсам доаттабир фашистех Польша мукъайоаккхаш а. Баккъа, Берлине кхача йиш хилазар Лаврушкина. КхоалагIа чов а я госпитале Iовиллар.

ТIом чакхбаьлча а цамогаш метта вар Петр Иванович.

ТIема мугIарера салте. Дукха ла дийзад цун. Хала дар тахан цхьан кала чура хIама юаш, хьоца дег тIара бегаш беш хинна новкъост вийча. ХIаьта цу тайпара моттигаш дукха цийслора.

Ший новкъостий, боабаьча кхыча советски наькха чIир лехаш хIара ди ме дала бирсагIа латар моастагIех Петр Иванович.

Денал долаш командир вар из, — йоах Петр Ивановича, ший командирах Власенкох дувцаш. — Ший дезала берригаш а боабаьб, хIаьта сесаг партизанашта новкъостал дарах хьалъэллай, аьнна шийга хоам беча, халахеташ гуш латташе а юхьа тIара Iаьржвенна гIелвелар из. Кхы цхьаккха хIамаяца гучабаккханзар цо ший бала. Нахаца хьалха ший хиннача тайпара дег тIара, нийса волаш вар. ТIем тIа оаха лайнар, бIаргадайнар, бIарга ма довлда, ла ма дезалда вай берашта а цар берий берашта а.

Дика хьокхамаш гойташ къахьег цо хIанз юрта боахаме болх беш а.

ТIеххьарча ялхийтта шера тайп-тайпара юртбоахама культураш лелаеш ва из. Дог гIоздоаккхаш да цо ийслагIча пятилетке доаха толамаш. Иштта, 1971 шера план 150 центнер йолаш хIара гектара тIара 180 центнер силосни масса чуена хиннаяле дIадахача шера 220 центнер чуийцар. Силоса хьажкIаш кхеяра ийслагIча пятилетка план дIадахача шера сентябрь бетта кхоачашийр.

ХIара шера хьинаре дакъа лоац цо доакъар Iалашдеш а. Ше реконструкци яьча пресс-подборщикаца хIара шера юкъера лаьрхIача 500 тонн чаннен аьлан кеп тох цо.

Пресс - подборщика реконструкци ярал совгIа кхы а дукха рацпредложенеш юкъейоалаяьй цо производстве. Иштта, лаьтта рельефага хьежжа болх булургболаш оасар ду эIамнга макхилгаш дир. Моторнстаца Барабаш Николаяца цхьана МТЗ-50 марках йолча тракторашта мегаргйолаш, ДТ-74 тракторий къаьнача клапанашта рестаараци йир. Уж клапанаш латташ диззача шера болх бир МТЗ-50 трактора моторо. ХIаьта цу гIулакхо боккха пайда а бу боахама.

ХIанз дикъ шу даьннад МТЗ-50 трактора тIа из болх беш вола. Цу юкъа цхьа капитальни ремонт яьц цо ший трактора, хIаьта е езаш а хиннаяц, хIара шера планагIа 1800 эталонни гектар болх бе безача юкъера лаьрхIача 2000 эталонни гектар болх бешие а. Цу гIулакхо «Беларусь» яха керда трактор эшал ахчан кхом баьб.

— Ший ханнахьа Iунал а деш лелайича йоагIача ханал дуккха дукхагIа болх бергба тракторо, — йоах Петр Ивановича. — Иштта, аьшка цхаралах чакхдоалийташ дотта деза трактора чу доагор. Машин даьтта массе хана цIена хилийта деза. ХIаьта из цIена хургда ший ханнахьа хувцаш хилча.

Совхоза парткома член волча Лаврушкина доккха новкъостал ду къоначарна механизаторий говзал караерзае. Шийга хаттар де тIавена моллагIа механизатор пайдане хьехам ца луш дIавахийтац цо. Эше гIулакхаца а новкъостал ду.

КПСС ЦК партега, советски халкъага даьча Кхайкарала жоп луш ший звеноцарча новкъосташца ийслагIча пятилетка укх тIехьарча шера хIара гектара тIара 230 центнер силоса моша хьажкIаш чуя социалистически декхар тIанйцад. Лаврушкин Петр Ивановича.

«Знак Почета» ордена кавалера, Ленински Юбилейни медаль лелаеча цо ше тIанйца декхар кхоачашдергхиларах шеко яц.

Наха пайдана хила гIерташ вах сий дола тIема ветеран, къахьегамхо Петр Иванович. Цудухь а доагIа сий ду цун совхозе.

СУРТА ТIА: Грозненски районa «Шурий № 1» яхача совхоза механизатор П. И. Лаврушкин.

Л. РУДСКЕ текств сурт.

КЕРДА БОАХАМ

НОКХАРИЙ ЛЕЛАДУ СОВХОЗ

ДIадаха шу чакхдоалаш КПСС Нохч-ГIалгIай обкомо республика Министрий Советой соцам баьб Шелковской юрта боахама техникума ларда тIа нокхарий леладу «Нохч-ГIалгIай» совхоз хьае. Керттерча даькъе цун декхар хургда промышленни ларда тIа нокхарий продукци яккхар (модз, боалоз, нокхарий, аьлий кхебе). Цунца цхьана дIадодар кIезчгагIа долаш цкъа дIайийча цхьан шерен дуккхача шераш кен хьахула баьций фу кхедергда.

Вай республике нокхараща опылени е езаш 150 эзар совгIа гектара тIа культураш дIаюв. Договораш уттадеш из гIулакх кхоачашдергда цу совхозо.

Нокхарий леладеча боахама отделенеш хургья Надтеречни, Наурски, Шелковской районашка. Боахам дика вIаштIехьбаьккхан овсарле лакха йолаши лелабара нокхарашта гIулакх деш хургья звеньяш.

Укх шера болх дIаболаберггба боахамо цIенача фух долча нокхарий кхоъ эзар никх Iалашбарца. Уж хьадахьаргда Краснополянски нокхарий леладеча питомникерен нокхарий леладеча «Кисловодский» совхозерен. 1980 шу хьатIакхоачаш 15 эзар никх хилийта лерхI кердача боахаме.

ХIанз боахаме болх бергбола нах дIаувттабеш ба, хьаувзаш латт нокхарий, Iалашъю эшаш мел йола инвентарь, культурай фу. Фуна дола нокхарий хьакхоачаше а деррига кийча хургда совхозе.

Нокхарий леладу совхоз хьаярца цхьана бахача наха нокхарий дебадара хьалаш хьахилийтад.

Нокхарий леладар юрта боахама чIоагIа эшаш да. Юрта боахама культураштa опылени ю цар. Ховш да, гидуаргаш, гречиха, эспарцет дIайийнача кхашта юхе нокхарий дIаовттадича цу культурай хьувкъам 20—30 процент лакхлулга. Сомийн комарийн бешамий хьувкъам 30—40 процент, цхьайолча хана 50 процент лакхлу лерттIа нокхараша опылени йича.

Теплицашкеи парникашкеи кулгашца ца еш культураштa нокхарашка опылечи яйтача кIезигагIа къа а хьегаш дика хьувкъам кхебу, цул совгIа кулгашца яьчул дикагIа а хул.

Грозненски районa «Родина» совхоза бешамашка нокхарий овттадарах 1700 центнер сом дукхагIа баьккхар. Совлен кхы а 112 эзар сом ахча хьахилар боахама. Нокхарий леладеча Н. Ковикова 850 сом ахча совгIата делар соахка.

Иштта ховш да, нокхараша опылени йича минеральни удобренеш товсарал, ядохимикаташ тохарал дукхагIа ялата, баьцадаарий, сомий хьувкъам хулилга. Цул совгIа дIадолар кIезигагIа хул.

Юрта боахама культураштa опылени е республика 40 эзар никх эш. Уж ца хилар бахьан долаш ялата, фуна, баьцадаарий, сома хьувкъам дукха эшалу.

Вай республика Iалама-климатически хьалацка дуккха нокхарий леладе йиш я. Масала, цхьан Наурски районе 30 эзар никх лелабе торонаш я.

Вай республика боахамашка хIанз йолча 150 эзар гектарал дукхагIа хургья дIахо йолача хана нокхараша опылени е еза культураш.

ХIанз вай боахамашка 10 эзар никх ба. Ши шу хьалха царел ахаш дацар.

Наурски, Ачхой-Мартановски, Назрановски, Гудермесски районашкарча боахамашка нокхарий дац. Вай республика лаьтташ тIа дукха нокхарий леладу Ставрополья, Дагестана, ГIаьбартой-Балкхарой, Къилбаседа ХIирийчен нокхарий леладераша, Эзараш центнераш модз дIаувз вай республикера. Вай боахамий кулгалхошта дицленнад нокхараша мел новкъостал ду боахама экономика чIоагIъяра.

КПСС обкомен республика Министрий Советен соцам тIа белгалдаьккхад нокхарий леладеча «Нохч-ГIалгIай» совхозе профтехучилище хьаелла. Цу училище цхьан шера Iомабергба нокхарий леладераш. Из хьаелларгья укх шера.

Нокхарий леладар пайдане хилийтара, нокхарий продукци совьяккхара, юрта боахама культураштa плановн опылени яра кхоачашлеча гIулакхаша цхьана чакхдаккха деза кхыча доакъошца нокхарий леладара специализаци елга. вIашагIйохха еза боахамий юкъара нокхарий леладу объединенеш. Цу гIулакха дика хьокхамаш да ставропольций.

Нокхарий продукци кIезига хиларен опылени ледара ярен бахьан да къаьст-къаьста нокхарий леладар, уж кIезигдалар. Цудухьа республика колхозашкеи совхозашкеи цу даькъо кIезига пайда лу, хIаьта цунца цхьана зене а да.

Колхозийи совхозийи нокхарашка дIадодар а, хьадоагIар а, взносаш а объединенега гIолла хургдолаш вIашагIъеххача бакъахьа я уж. Районий боахамашкара деррига нокхараш объединенега хила деза. Уж леладе лаьтта, эшаш йола техника дIакъоастае еза цунна. Лаьтта дIакъоастаде мегаргда цхьан боахамгара, цу тIара йоаккхача юрта боахама продукце план тIера Iо а йоаккхаш. Боахама чура расчет йолаш болх бергба объединенеша. Уж хилча бакъахьа я Веденски, Ножай - Юртовски, Грозненски, Советски, Сунженски райисполкомий юрта боахама управленешка.

Хьахулаш бола пайда дIабекъаргба боахамашта дIадахийтачунга хьежжа. Оттадаьча хьалашка хьежжа районо модз, боалоз, кхийола юрта боахама продукци йохкара план кхоачашъергья объединене.

Нокхарий леладу совхоз вIашагIйолларой профессиональни училище хьаелларой торо хулийтаргья республике нокхарий дукхагIа дебаде.

А. АЛДАМОВ,
нокхарий леладара республикански контора директор.

Даьчох кхоачам ца беш

КПСС ЦК партега, советски халкъага даьча Кхайкарала жоп луш, хьалхашка латта декхараш кхоачашдара шерра социалистически яхь йоаржаяь толамца чакхдаьккхар пятилетка къоастамбу шу «Шалинский» совхоза коллективо.

Цунна тешал ду цифраша а. Социалистически декхарагIа дIадала дезаш хиннача ялат— 900 тонн, шекара свекла — 2420 тонн, дулх — 165 тонн дукхагIа дIаделар паччахьалкхенна. Цхьа тонн дулх даккхарга планагIа дIадахийта лийрхIачул 28 сом кIезигагIа ахча дIадахийтар.

ВIашагIъеллача хьалхарча шера денз дIадаха шу тIаккхаччалца зе мара пайда бацар совхозо паччахьалкхенна. ХIаьта дIадахача шера дукха хIама ца эшаш цхьа миллион сома маьха пайда бир совхоза коллективо.

Из толам баккха карагIдалийтар социалистически яхьо, яхье хьалха хиннараша.

Уж ба: Къахьегама Цlеча Байракха шин ордена кавалер шекара свекла лелаер Энгласова Совхант, Къахьегама Цlеча Байракха ордена кавалер хьажкIаш лелаер Юсупов Лом-Iаьла, Шахбиев Сурхо, вежарий АбдуллаевгIар, МаалиговгIар, Мусаев Сайпи, дуккха кхыбараш.

Энгласова Совхантахи Юсупов Лом-Iаьлахи къаьстта дувца деза.

Шекара свекла кхеяра тIанйица социалистически декхар кхоачаш ца деш ийслагIча пятилетке цхьа шу дIадахийтадац Совхантас. ХIаьта из культура кхеяра пятилетка план дIадахача шера ноябрь бетта кхоачашийр цо. Цхьа дика оамал я Совханта. Дерга аьнна ше тIайица гIулакх, из хала хилча а, толамца кхоачаш ца деш дитац.

Юсупов Лом-Iаьла. Къона ва из хинна. Цхьабакъда балха дикка опыт йолча, ха яхача кхаш леладерашта а карагIдаяц цул дукхагIа хьажкIаш кхее. ДIадахача шера 150 гектара тIа кхейир цо из культура. Хьинаре къахьийга хIара гектара тIара 54,2 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуера.

Чакхдаьннад пятилетка дикагIа шу, хьатIакхаьчад пхелагIа, тIеххьара дар. Доккхеи бехктоккхамеи декхараш латт укх шера юрта боахама болхлошта хьалхашка. ДIадахача шераца ийсдича дукхагIа яккха еза юрта боахама продукци, дукхагIа дIаяла еза из паччахьалкхенна.

1975 шера хьалхашка латта декхараш кхоачашдара тIахьехаш КПСС ЦК партега, советски халкъага даь Кхайкарал дег тIара къоабалдир «Шалинский» совхоза къахьегамхоша. Кхайкарала жоп луш керда социалистически декхараш тIанйцад совхоза коллективо, къаьст-къаьста болча болхлоша. Иштта, совхоза гаража заведующе А. Нахаева, боахама декхар тIанйцар доагора-смазочни материалашта кхомбара хадданза къовсам лоаттабе, машинаш массе хана болх бе кийча йолаш лелае, болхлой къахьегама овсарле лакхъе.

Мехмастерске болхлой цIерагIа укх шера планал совгIа 11 трактор тоаяь яккха дош делар совхоза мехмастерске заведующе А. Чебанова.

Юсупов Лом-Iаьлас ийслагIча пятилетка укх тIеххьарча шера ший новкъосташца кхе а яь хIара гектара тIара 60 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуя социалистически декхар тIанйцар.

Иштта доккхий декхараш тIанйдир совхоза кхыча къахьегамхоша а.

Т. ДИКАЕВ.

Кердача толамашка

ДIадахача шера даьха къахьегама толамаш кхы тIа а тоадеш пятилетка тIеххьара шу чакхдаккхара доккхий социалистически декхараш тIанйцад СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически комбината болхлоша. Уж толамца кхоачашдара шерра социалистическа яхь йоаржаяьча цар доаха къахьегама толамаш денгара денга дикагIа хул. Товарни продукци арахецара январь бетта хьалхарча шин декада задани 102,7 процент кхоачашъяьй цар. ПланагIа лаьрхIачул совгIа кийчъяьй 200 эзар гаргга сомий маьха химически продукци.

Химкомбината цехашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхалатт Нырков Валентин Ивановича кулгалдеча фенол арахецача цеха химикаш. Цар ткъаь деи задани 103 процент кхоачаш а еш, заданел совгIа арахийцад бIаь тонн совгIа фенол.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Советски Эскара Денга ерригача техника ремонт яь яккхар духьа шерра социалистически яхь йоаржаяь къахьегаш ба Шалински районa «Джалка» совхоза механизатораш. Дика гIулакхаш карагIдувла ремонтникашта. Оатхалаш юхаметта-уттаеш, хьаеш дукха болх бу токарни цехе. Шийна тIадилла гIулакх тешшаме чакхдоаккх къоначa специалиста Абуезидов Асламбека. ХIамаи зембоаккхаш, дика хьисап де ховча токара хьаяь оатхал дукха ях.

СУРТА ТIА: токарь Абуезидов Асламбек оатхала сомал юсташ воал.

Т. АРЧАКОВА сурт.

КЕРДА ДЕКХАРАШ ТIАЙЙЦАД

Дика накъабаьхкар кердача 1975 шера «Ингушский» совхоза кхоалагIча ферма хьайбаш леладераш. Кхоачашийр паччахьалкхенга шура йохкара дIадахача шера план. Иштта, шера 407 тонн йохка езаш хиннача 441,6 тонн шура еккар цар паччахьалкхенга.

Хьинаре къахьег ферма болхлоша укх январь бетта. ХIара дийнахьа 1100 килограмм йохка езача юкъера лаьрхIача 1200—1300 килограмм шура йохк цар паччахьалкхенга.

— Январь бетта оаха дош деннадар 38 тонн шура йохка, — йоах ферма зоотехника Боков Суламбика. Паччахьалкхента 40 тоннал кIезигагIа йоацаш шура йохкаргья.

Хьайбаш леладерий дог гIоздаьккхар 1975 шера планови заданеш кхоачаши тIеххкоачаши яр духьа шерра социалистически яхь йоаржаяра тIахьехаш КПСС ЦК партега, советски халкъага даьча Кхайкарало.

Кхайкарал даь дукха ха ялалехьа из дувцаш, хIаьта цунна жоп луш керда социалистически декхараш тIаэцаш хьайбаш леладерий собрани хилар ферма Цlеча уголоке. Кхайкарал тIа дувцар собранега дIахойташ къамаьл дир совхоза профкома председатела Эрсиноев Iаьлас. Цул тIехьагIа шоай керда социалистически декхараш тIаэцаш дукхача хьайбаш леладераша къамаьлаш дир собране.

— КПСС ЦК партега, советски халкъага даьча Кхайкарал тIа дувцар дег тIара къоабалду аз,— аьлар ферма дикагIйолча доярка Малгобекски горсовета депутата, коммунистически къахьегама ударника Коригова Банате. — ДIадахача шера планагIа хIара кхоабача Iаттагара 1650 килограмм яккха езаш хиннача 2928 килограмм * яьккхар аз. Пятилетка план диъ шера кхоачашъяьй аз. ХIаьта укх шера хIара кхоабача Iаттагара 300 килограмм шура яккха декхар тIаэц аз.

Иштта керда социалистически декхараш тIанйцар дояркаша Евлоева Басратас, Евлоева Кейпас, бежа Iуно Гетагажев Джабраила, кхычар.

1975 шера планагIа 420 тонн йохка езача 460 тонн шура йохка дош делар ферма коллективо.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) «Ингушский» совхоза дикагIйола доярка Коригова Банати, цо Iомабаь дояркаш комсомолкаш Коригова Аьсети, Евлоева Лидан.

Е. КАРПОВА текств сурти.

РОССИЙСКИ КОЛУМБАШ

1975 шера 28-гIча январе 155 шу дуз (1820 ш.) эрсий форда наькъахоша Беллинсгаузен Фаддееси Лазарев Михаилеи Антарктида хьайийлла.

Антарктида хьаеллале массех казза из «дIаелла» хиннай форда наькъахоша. Дукхача Iилмахоше вай планета къулбехьен полюсе йоккха материк хила еза яьхад. Цхьабакъда бIаьшеренаш дIаухар, экспедицеша толам баккхацар, из бахьан глобуса полюса тIа кхачалца лаьттан цу даькъе берига океан ба яхаш хьахьокхаш хиннад.

— Къулбехьен полушаре лакхача широташка берригача океанах чакхваьннав со, — яздора цIи хеза волча ингалски форда тIа наькъаш дечо Джеймс Кукас, — харцде йиш йоацаш да материк цига ца хилар. 1773 шера 18-гIча январе Антарктидана 75 миль ше юхекхаьча хинна хилар вIалла дага а хиннадац цунна.

Iилмахошеи наькъаш дерашеи шоайла къувсаши шекбувлаши хиннача замалахь кит яха чкъаьрий доадерашта поларни хиш карадерзадеш керда гIайренаш корайоагIаш хиннай. Къулбехьен материк хиларах тешал деш йола даннеш тIехь-тIехьагIа дукхагIа хьаIовш хиннай. Кастта из хьабеллаpгхиларах дувцаш хиннад географаша а.

— Цу предприяте сийле кхыбарашка дIаяккхийта йиш яц вай, — яздора 1819 шера 31 марте Россе форда министрага эрсий флотоводеи наькъаш дечон Крузенштерн Ивана. Эггара тIехьа 1819 шера 3-гIча нюле Кронштадтера къулбехьене лакхача широташка материк лаха араьлар «дуккхача наха накъайоаккхаш» хинна «Востоки» «Мирныйи» яха эрсий шин шлюпка. Царна керте латтар Беллинсгаузен Фаддейи Лазарев Михаили.

...Безаме тIаэцанзар эрсий моракаш Антарктидас. Чакхдоалаш латтар поларни ди. 1820 шера 27 январа тIеххьара сахьаташ лоархIаш яр хронометраш, ша тIабилла болабеннача хана. Боккха ша тIалатача эIамигача кемаех йоккхийча айсбергашта хьалхашка эIамига хIамилгаш хетар. Дохк латташ хиларах мичча оагIорахьа вахар чIоагIа хераме дар, цхьабакъда, юхасацар а — валар яхилга дар. Штурвальнена кхыметтел кема юхьиг а гуш йоацаше а къулбехьенгахьа лаьтта гучадаллалца ваха лаьрхIар капитана. Из хьагуча а даьлар... Довзаш доацача лаьтта тIа «Востоках» «Мирнен» лоацача когаш тIа духьала доагIаш хиннад кIай накхаш дола вIалла бIарга ца дайна акха оалхазараш. Пингвинаш хиннай уж. Антарктида хиннай из.

Беллинсгаузен Фаддейи ткъаь шийтта шу даьннача цун гIончас Лазарев Михаилеи тIехдика кийч а яь чакхъяьккхар из хала экспедици. Сага цалеш чакхъяланзар из: форда тIа никъ беча юкъагIа кхаь сага эшаелар экипаж. Поларни мехкий даькъе воккха немецки специалист волча Август Петерманна Беллинсгаузенеи Лазаревеи цIераш Колумбеи Магелланеи цIеращa цхьан мугIаре дIаоттайир: керда континент хьа ма йийллайий цар.

ХIанз Антарктида халача хьалашка болх беш я 33 Iилман станци. Царех ялх — советски. «Востоки» «Мирныйи» яхача станцешта Беллинсгаузенен Лазаревен кемай цIераш техкай. Гаьнарча къулбехьен лаьтта тIа «Iалама ноанал» Iомадеш ба нах, лакхача широташ тIа лаьтта тIа тIайоалача хIамайи хьайбайн дуне тохкаш ба уж.

Владимир КОНТАРЬ.
(АПН).

Социализма мехкашка

ТОЛАМЕ ШУ

1974 шера дIахьалхашкахьа боккха гIа баьккхар чехословацки экономико. Дерригача керттерча доакъоша тIеххкоачашийр планови заданеш. Ялх процент дегIаенай промышленни производство. Халкъа боахамга 110 миллион тонн кIора, 56 миллиард-сахьат электроэнерги, 14 миллион тонн болат, ийс миллион тонн цемент дIакхаьчай.

Iалама хьалаш дика хиннадоацаше а 10,6 миллион тонн ялат чуийцар юрта боахама къахьегамхоша, планагIа лерхIаш хиннача цхьа миллион тонн совгIа хул из, хIаьта 1970 шера чуийцачул шозза дукхагIа хул.

120 эзар квартира хьалъяьй — планал совгIа 20 эзар совгIа. Къахьегамхой доходаш йиъ процент алсамъяьннай. Ахархой доходаш промышленносте болх беча наьха алапешта гаргакхаьчай.

Экономика сиха дегIаахаро баха нах къахьегама дукхагIа юкъеззаб. Цхьан шера халкъа боахаме 70 эзар керда болхлойи специалисташи баьккхаб. Цхьабакъда цхьадолча доакъошка хIанз а тоъаш бац болхлой низ.

1975 шера йолча халкъбоахама плана ларде лаьцар — промышленнии юртбоахамеи производство дIахо йодача хана массе оагIора дегIаахар, бахача наьха хьал-торо тоалар. ХIанз кийчъеш я 1976—1980 шерий ялхлагIа пхе шера план.

(Прагопресс — АПН).

КЪАМАЬЛ ДЕР А ХЬОКХАР А УЛАН-БАТОР Я

Шовзткъа шу хьалха, шийн хьалхара гIа боаккхача хана, кIира шин сахьата мара эфире къамаьл дацар монгольски радиос. ХIанз мехка чун арахьеи къамаьл деча МНР радио керттерча шин редакце хIара дийнахь шин программах 21 сахьата передачаш ю. Ерригa хIана яц аьнна йола нах баха моттигаш радио йолаш я. Социалистически Монголе оаз берригача мехкашка дIакхоач. Доазол дехьарча ладувгIараштa лаьрхIа йола программаш Iоеш эрсийн, казахскии, английскии, французскии, китайскии меттала. Городской зданеш тIа меттел жа Iуй юрташ тIа а телевизионни антеннаш ягIаш хиларах саг цецвала хIама дац Монголе. Телевизорга хьежараштa иштта гу «Орбитан» «Интервиденен» программаш.

Монгольски радион телевидени болхлоша айхха гIулакхаш леладу кхыча социалистически мехкашкарча коллегашца. 1975 шера программаш хувцареи цхьана передачаш хьаярен йоккхий планаш белгалъяьй.

(АПН).

РУМЫНЕ ШОЛЛАГIА ФОРДА ТIАРА НАIАРАШ

Мангалия — 20 эзар саг ваха Iаьржача форда йистте хозача метте улла городок — Румыне керттерча клинико-санаторни центрех цаI хиларца цIи хеза я. Ахкан бетташка 300 эзар саг хул укхаза салоIаш.

Гаьна яц хIанз хьалъеш латта кемаш ду заводи форда порти Мангале керда белгалонаш а хинна дIаоттаргйола зама. Доккхий кемаш хьалдергдола судоверфь вай ханарча дикагIйолча техникаца кийчъеш я. Мангальски бухта кIоаргъяра юкъара йIоахал шиъ ах километрал совгIа йола ши плотина хьалъе лаьрхIад. Йоккхача торгови порто, Констанци дIаяьлча, Румыне шоллагIа форда тIара наIараш хулийтаргья Мангалех.

(АПН).

БОЛГАРСКИ «ТЕХНОЭКСПОРТСТРОЯ» АФРИКАНСКИ АДРЕСАШ

Болгаре Халкъа Республика арахьарча торгови организаце кхоачашдеча заказашта юкъе дукхагIдараш Африка дегIахаш латтача мехкашкара да. 13 школьни комплекс хьалъяьй цо Алжире, 16 больница — Ливе, стадион — Тунисе. ХIанз «Техноэкспортстрой» Нигере столице Лагосе ийс эзар зритела лаьрхIа къаман театр хьалдеш я. Ше мо кхы боаца из гIирс хьаллоац 1564 пилоно.

АТОМНИ ЭНЕРГЕТИКА ХЬАЛХАРЪЯР

Словакен Хорватен доазол тIа Югославе эггара хьалхара атомни электростанци хьалъеш латт. Из эксплуатацена юкъеяхьа лаьрхIад 1979 шера. ХIара шера халкъбоахама йиъ миллиард киловатт-сахьат электроэнерги тергья АЭС-а. Станце оборудованех доккхагIа дола дакъа югославски заводашка хьалдеш да.

(АПН).

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Греце тешаме къонгаш

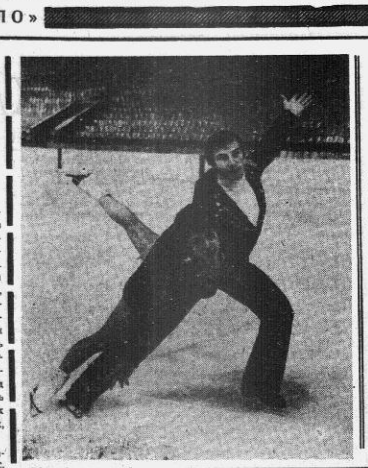

Республика танкерни флот

Кхо-диъ шу дайнчача гIолла хIара шера 22 миллион тонн гарга межкдаьта дIакхаьжа йиш хургьа Ирака танкерни флотага. Цу хенале еррига танкераш хIанзарна 10-негара 18-нега кхоначу дуккаргIа хургьа. Из боккхача лоарIхаме хургда шиъ доалахьара межкдаьта промышленность сингха темпаергIа дегIахъувлачеи доаккхаш долла межкдаьта ухх гарггара хана хIара шера 120—150 миллион тоннага дIакхоачде дерзIаечи къошиеча республикана. ВгIашн найсаьра дагадохитгарга вай, 1973 шера Ираке 85 миллион тонн межкдаьта дахькха хIлар.

Нагелла санна хьалдоахача межкдаьта доккхаIдола дахка танкеранша доазол дехьа дохка кхуьхьитгаш хилар терказдича, хIетачерга, танкерни флот дегIаболлара ираккси правительства шиттаа чIоагIа уйла тIа хIана йохийт. Из даиза ца йоалучи кхоачиеш из дукха ха йоаццан хиначеа хьовзамо. Ираккера кхьуча мехкий межкдаьта командента национализаци ячуш тIехьагIа дIаухитача ираккси — межкдаьттана малхбузехьарча дуккагIйолча монополеша бойкот оттаяь хIдарах. Цу хана из дIакхаьжа кемаш дела тигадаг цар, ираккси немаш тIа болу бен йола экпижакш шIаккийдай.

Шоай танкерни флот дегIаболлаяра тIаберзабаь нисъбалаб Ирака кхуьгалхоша 1970—1972 шерашка, ворхI танкерша аьина доазол дехьа заказ дьча хана. ХIанз республика байраяха кIал нех деш дела межкдаьта кхуьха 10 кема. Цаьрга дуккагIьяраш эгтара дуккагIа беттача а 35 эзар тонна га кхочуьлуа мара муьхIбаттарш йоаца хIанна таIхьотош ца. Цар хIара шера дIахьу 8 миллион тонн гарга межкдаьтта. Дуккха а дуккагIа муьхI тIахоларшгболча кердача 8 танкера я причалаш, межкдаьттана лъархIа кийчьеш я резервьяраш. Реконструкци яь яьнначуу тIехьагIа доккхаIдола хьалха хIетара дIаьхьа хIара шера йоаццан хиначеа хIара эзар тонна.

«Глаок ауф» — ираке хилда хьалхе лерхI цхьаьккха порт. ХIанз техханаан деш. Йолла керта хIара шера 1972 шерашка. Цуа совгIа. ХIанз болх бен йола межкдаьта провоавш межкдаьтта тухкгIа дIаувзаргдолийна шерзье а кхьаьбасерин межкдаьтта промыслан форда порташа юваргIолаш йола керда яраш хьалъе а лерхI промышленносте.

Кхы шуз кIезнагIга доаргIа, ме доаццан да ХIанз кIанзарна танкеранга съаман кадраш кийчьелга. Хьалха моттиган кхиналг кемаш тIа экпижакш ца хилар бахьан долаш цхьана уж форда тIа довла йиш йоаццан латтан. Цу гIулакхи Ирака доккха новкъостаца хьалгIа а дьа, ХIанз а ду Советски Союзо. Духхьал советски моряцаш бар ираккси межкдаьтта дIакхаьжа малхбузехьарча монополешна бойкот кхайъьча хана кхуча мехкий экпижакшта меттеп танкерашт лелае бахарашт. ХIанз ворхI кема тIа болу бен ца совгIа советски командан. 230 совгIа советски морякаша шоай опыта знанешш дIатеп ираккси — коллегаша. Ираккси танкерни компане болу бен ца мехка танкерни боахама ей бола управлени въаштIехьъяккха ираккси специалисташа новкъостаа деш бола советски эксперташ. Советски деша заведенешка Iомалуш да гIулакха ираккси механикаш, штурманаш, капитанаш.

А. БОРИСОВ,
ТАСС корреспондент.
Багдад.

Дуккхача шерашка юхьъаница хинна Афинашка НРБ книжкайн иллюстрацийн выставка. Болгари социалистически революци хинна 30 шу дизара хетаьч, хинна из, чIоагIа могаеш чакхъььлар. Выставке хьокха отгадьлар В. И. Ленина, Г. Димитрова, Л. И. Брежнева, Т. Живкова балхан мемуарнин, берийн, иштта кхьадолен литература. Экспозице доарIхаме моттиг дIалоаццан дар БКП историн, Болгаре врачьарча политикаех, болгаро-советски дотгIалаьх лъьца дола книжкаш.

ТIема хунта режим даттгача кана кхиза IIолла IIалин лайна дуьхьа гречески прогрессивни писателаш хилар выставке. Царца хиннача вIашагIкхетарех дийцад «Отечествен фронт» яхача болгарски газета тIа цуч лъьрхIа йолча корреспондента К. Баткова. АПН газет дешарий теркама кепаток доаньъьча иу репортажа.

1974 шера 24-гIа июле К. Караманлис керте латта граждански правительство Греце Iьадьала керте эттачул тIехьагIа врадьува долладолар прогрессивни писателий книжкаш. Афинай дуккхача издательствошкон книжкаш доххача тиканшкен хилар со.

Дуьхьа пах чуи яреи бувлар, массенахьа тIема хунта йолча хана ешш могаеш ца хинна произведенеш, хьалха консплагере чубIьхьарий сурташ тIара вьях репродукцеш чуйола альбомаш, плакаташ дар.

Лазу маьрадеп сесагаеп кхьаьлъ хилар са. Евангелос— издатель, Мария — литературни критики таржамхоп. Цар болх бен йола «Додони» яха издательство Афинай центре я. ХIанз дуьхьа хоатташ дола прогрессивни общественно-политически литература врачеп «Додоне».

1974 шера «Ризоспастис» яха ша газета къайлагIа йоаца хьалхара номер эрсйьяр. Цуна маьрра перевод йича «Хьадьлха овлаш» (дувцаран къьлъьчана общества овлашш Iьадалашш дэ). Дуккхача хана денз къайлагIа арадулаш хинна над газет. ХIанз цига хьанара болх бен да цIи хеза йола писателаш Янннс Рицос, Элми Элекису, Рита Буки Папа. Газета керттера редактор — Григалеса горнос Фарракос, КПГ ЦК Политбюро член, гречески парламента депутат.

«Ризоспастис» редакце писателица Георгиус Мурайтсаца вIашагIкхетар хилар са. Ерригаш хIанз ши яьнна йолча гречески набахтенашкеи консультерашкеи чувьалла хинна из, хуитас ве яьнна суд эь хинна. 1963 шера набахта йоаллаш хайра Мурайтаса Терешкова Валентина космосе яхьяра, цуо тIехьагIа «Чайка» яьнна дувцар яздь, а хинна цо. ХIанз мара арайьлъьнна из. Со ре-пеюце вахча йолча хана «Ризоспастис» газета тIа юхьъаница кепатохш дар ва.

...Лакхъача дегIара волча ондача саго кулг тоIаьц да. Из ва 53 шу дьаьна Греце шIи хезва волча литератор а прогрессивни деятель а Костас Кодзис. Анкеташ тIа «профессеи» яхача графа тIа цо яздуь: писатель, профессионални революционер, Гречески хIлъкъо шиI кортамучъьлен демократин бахьан доаттафеча къовсама хетабаь цун беррига кхоллам. Дуккха ха йоаццан гречески металла кепатеха врадьашнад К. Кодзиса «Клуро хьуладь сигале» яха роман. Из сайх кхиттача книжка дIахьокх, шиI планаех дувцар дер аз.

— Болх бе, болх бе! — хоадам боллаш жоп ду К. Кодзис. — ХIанзза кепатеха гречески металла врадььнад «Нелегальный» яха са тIехьъяра роман. «Клуро хьуладь сигале» яхача сай хьалхарча книжка тIа гитлеризма дуьхьала греческа хIлъкъо доаттафь къовсам. «Нелегальный» тIа — хуитана дуьхьала доаттабаь къовсам хьекхаб аз.

Дьалеи тешамега къонгаша — демократически писателаша поотташеп шоай кхоллламца новкъостад ду халъкъа керда Греце бахьан къовсам доаттабе.

Костадин БАТКОВ,
болгарски журналист.
«Отечествен фронт» — АПН).

МОЛОХИ ЦО БОАБУ НАХИ

«Глаок ауф» яха лешаи Германе белгтала маца хьахиннад хоши хIана саг ваш. Къьыта кхетаде йиш йоаццаи да: кулг-каре болх бу зIамига шахташ хьалхинарча, цхьаьна гара болу. Iалашаде кхерам болчу хиннера «ираке» яха маIан доаццаи хилда хьа» яха маIан доаццаи уж хинна хилар.

«Глаок ауф» — ираке хилда юхьъерзар... — хIанз Малхбузеи Германе кеп оттаяра дуьхьа душ доаццаи моаршаа, гаргарча сагах кхераш, лийнеи маърцеи полаш ца пIакъачар-ловш боаккхаш бола ловца хинна дIаьттаб.

ХIара шиъ сахьата балха моттиг саг вуо, йоаь офицальни статистика. ДIадахача шера доаман промышленносте болх бечу хIара эзар сага юхье 180 хатар хиннад производстве, дахчан хIаман еча — 164, металлургически металлообрабатывающин промышленносте гIишлоашъечен —147.

Прессаси общественностон цхьа барт болаш бечу маьхах, уж даннеш Iалъамате чIоагIа кхерам тIабохийтаеш я. Производственни травмаш болх йохьбеча наьха дуьхьалца вIашниий-сичьа дунен тIа хьахьара моттиг яккхийтаб цар ФРГ-га. Цу сагото ейтача рекорда бахьанаш бIагранта къьыта гуш да дIадахча хала а да. Юхьъоашце ца моташ предпринимателаде пайдаина тIехьа материалаш, из лерттIа тIаьхьожам болча аьттон дуьхьа из деш хиларг. Къьыгаш дорабаеп цун гигиенан дахьке этта хьал тIом болабабуна хана, хIаьта хIанз масса хана санна вахара да цун уллашка, майдашка.

СУРТА ТIА: города центр — Маржи яха майда.

В. ГУСТЯКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ТЕЛЕВИДЕНИ

23 январь

I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Боссбола телевиденин Iуьрайнаэр гимнастика. 9.20 — Керлдараш. 9.30 — Боссбола телевиденин «Бурам хIано выставка». 10.00 — Боссбола телевиденин. «Вай лоалхьой». 10.10 «Комвезпа зале». Илли оаг СССР-а хьалха артисте. Ю. Гудзина. 14.25 — Передачай программа. 14.30 — Документальни фильм. 14.45 — «Литература вагIатIехьа тIехьа». Ираке Исаьвсеев. 15.30 — «Эрсий мотт», 16.15 — Шахматни школа. Разрелений класс. «Эндшпиль». 16.45 — «Эфире — кIоналг». Европейски комсомолски собрани. 17.15 — Боссбола телевиденин. Сакъерлаше старташ. 18.00— Хьалха дагавеа оматта хIара «Консервилодоовощ» яхача обьедкенен балха экономически эффективность. 18.30 — Миллионий лекински университет. Пятилетка халкъан хьалхарча политика беча къовсамех встречни планаш дорлъяме. 19.00 — Боссбола телевиденин. Концерт. 19.10 — Экзана тIа — кинокомеди. «Художественни фильм». 21.00 — «Хьа». Информационни программа. 21.30 — Боссбола телевиденин. «Гр. ца могий шоалла» яха викторина. 22.45 — Боссбола телевиденин. «Шин техна классически лаьнний концерт. Польшера передача. 23.10 — Керлдараш. Передачай программа.

II ПРОГРАММА

18.00 — Керлдараш. 18.15 — Боссбола телевиденин. «Пхьабуаттаин хьарий лаьцараш». 18.30 — Кинокурнал. 18.40 — «Нохч-гIалIайче гIолара». Информационни программа (ерсий, гIалгIай мехтала). 19.00 — Документальни фильм. 19.15 — «Юртара вахар» (нохчий меттала). 19.45 — «Шоана, дершан».

РАДИО

23 январь

6.30 — Юртара вахар. «ХьайбаIа ша Iа дакхаар дика дIадола» яха хьокхучу лаьцна Iалашонаш (гIалгIай меттала). 6.45 — Хоамаш. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Студенткей писъмонца жоп ду оагIа» яха концерт (гIалгIай меттала). 8.50 — НТИ-75. 10.00 — «Къона тIехьа» (нохчий меттала). 10.15 — «Гроznенски газ чакхдIаккха заводе» яха корреспонденци (гIалгIай меттала). 16.30 — «Бохьлочун вахар» яха радиогазета (нохчий меттала). 16.50—Хьалхара эрсий революци хинна 70 шу дьаьрге. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала). 18.40 — «Шоана, кхаллам» яха радиожурнал (гIалгIай меттала).

24 январь

6.30 — «Юртара вахар». «Грамулаш — доаккха база горонаш». 6.40 — Хоамаш. 6.55 — Аларм. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Гудермейски оросительни система' дьяваниа дола концерт (нохчий меттала). 10.15 — «Зене тешаниеш эшаш» яха корресподенци (гIалгIай меттала). 10.15 — ДоттагIий оозаш. 16.30 — Грозненски химически комбината социалистически яьш хьалха лелаяча дола концерт. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала). 18.40 — Москва.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеп Грознен морхаш а йолаш, йоаччан а йоаццаш, малхбузехьарча секунде 3—7 метр чIоагIа муьх а хьекхаш ца хилча, фегара температура республике гIолла 3 градус шеларгара 2 градус йIоахалга кхоачаш, Грозне 1 градус шеларгара 3 градус йIоахалга кхоачаш хилен тарлу. 24 январера дена 26 январе ухаччалиа морхаш а йолаш, 24 январе наг-нагаха жIелиг-дуьхьа лоа а деллхан, за чакхйоалаш доахк а доаллаш, бе-бе ча оагIоархьара секунде 3—7 метр чIоагIа муь х а хьекхаш ца хилеи фегара температура бийсашка 5 градусгара кхачалца шелап а йолаш деношка юхьъаница 2 градус шеларгара а. 3 градус йIоахалга кхоачаш, ха чакхйоалаш I—6 градус йIоахал йолаш хилен тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

А. А. ХУЦИЕВ

Селхан шиI 82-чу шера кхоллар Ноахч - гIалгIай АССР Iилман техникан заслуженин деятель, геолого - минералогически Iилмай доктор, СевКавНИПИнефта профессор Александр Александровичь ХУЦИЕВ.

Шиi кхъьхегама вахар дIадолладу цо 1917 шера Новочеркасски политехнически институт чакхъььккхачул тIехьагIа. А. А. Хуциева вахаш ше мелляккхача хана шиi эпанешни оныти дIателар Кьилбаседа, Кавказа мехкдаьтта промышленносте дегIаболлара.

Цун цIераца юхьзенна я Кьилбседа Кавказе эгтара йоккхагIйолча мехкдаьттъ довалла Малгобекски район а Кьилбседа - Малкъоалеп Кавказе мезозойски комплексера предприятий керттерча жугалъхоша.

Белгалдаккха деза тIехьагIа чIоагIа шерашка А. А. Хуциев виззз Iилман балхах чуув. Цо хьалхехьай геологаш мехкдаьттахойн йоккха группа, хIьъта царех дукккабараш хIанз вай Дьакен мехкдаьтта доаллача дуккха районашка балхаш деш а ба.

Дукха хь дIадора Iилмахочо общественни балха а. Массех казза хийрша а Грозненски горсовета депутатаца.

А. А. Хуциева къьхегама а Iилман а гIулакхан йоккха балхах мах баьб. Цунна ешнай Ленина, Къьхьенна Шеча Байраха орденаш, медалаш.

Дазм, тха дага латтарга А. Аз ХУЦИЕВ.

Новкъостий группа.

Библиотекай болх — пятилетка гIулакха

Халъкъоачча планаш кхоачашъеча, Iалама ресурсаш тохкачеи уж дегIайолаеачеи мехка историн культурен Iомаеча партийни боахамеи организацеша новкъостаг де дьархIа йоаццаи.

Библиотекашка экономически семинарий ладугIарашта, коммунистически къьхегама школа кулгалхошта тIонна вIашагIйохк вистаяцаш. «Экономически политика IIанзарна этапе», «Социалистически яхь— миллионий гIулакх», «Яхьа — шерра лелаьм, ишшта кхайоча доахклам беш я. Из новкъостаг ду къьмий деша В. И. Лезина идеиш вахаре иш оолаш хилар хьъьхокха.

Ленински чтениеш, ленински урокаш санна йола, ленински тIехьъелена пропIаганда ешш йола формаш шерра шоай библиотекай балха юкъе къьыта городе Грозне, Сунженски, Наурски, Шалински районий библиотекаша. «Фу денила советски Iалдат» яхача йийцина къьхегаргIо цу темах ленински чтениеш чакхъьыкъай Веденски, Новогрозненски юртарча библиотекаша. Чтениеш духхарIча дьаъьке деспаздоношкин «Ленин аийша болча кхалнаха юхье йир. Октябрьски революци хиллалехьа вайнаха кхалсаца тIедьаттача халонаш дуьхьа дийцар къьыгаш хьаьлъьяца хIанз а.

Каст-каста чакхйоах библиотекаша дешара сайренаш, цига Iалдоношкин ях поэташа, композитораша, музыканташа. Вай моттигерча писателиште, хIьъта иштта вай мехка хиннача писателаита хетаяь сайренаш чакхйоах.

Республика библиотекаша дожкха доттагIай леладу газеташа, радиона, телевиденина Газеташ тIа цахаздаш «ЮртIа боахама специалиста книжкай тархе тIа» яхача рубрика кIал кепаетт кердача книжкай обзораш.

Республика вахара хьалаш. тайп-тайпарча къамаша вай мехка коммунистически общество хьалъьр хьакхоькаш дола къамаи-краеведчески литература тIа бохкха лоарIхIамбоаш да къьхегамхошта «интернацийнальни атеистически» къетам лучча. Из къетам лучча белгала традицеп йолаш я ноахч-гIалгIай литература.

Республика дуккагIйолча библиотекай (Наурски, Сунженски, Шалинскеи, Назрановски, Малгобекски) дешаш тайп-тайпарча къамех нах ба. Цунга хьежжа «Ленинскеи къамий политика котъьлара» яха тема библиотекашка готтара бохкха доарIхам бен я. Из новкъостаг ду къамий деша В. И. Лезина идеиш вахаре иш оолаш хилар хьъьхокха.

Ленинскеи чтениеш, ленински урокаш санна йола, ленински тIехьъелена пропIаганда ешш йола формаш шерра шоай библиотекай балха юкъе къьыта городе Грозне, Сунженски, Наурски, Шалинскеи районий библиотекаша. «Фу денила советски Iалдат» яхача йийцина къьхегаргIо цу темах ленински чтениеш чакхъьыкъай Веденски, Новогрозненски юртарча библиотекаша. Чтениеш духхарIча дьаъьке деспаздоношкин «Ленин аийша болча кхалнаха юхье йир. Октябрьски революци хиллалехьа вайнаха кхалсаца тIедьаттача халонаш дуьхьа дийцар къьыгаш хьаьлъьяца хIанз а.

Каст-каста чакхйоах библиотекаша дешара сайренаш, цига Iалдоношкин ях поэташа, композитораша, музыканташа. Вай моттигерча писателиште, хIьъта иштта вай мехка хиннача писателаита хетаяь сайренаш чакхйоах.

Республика библиотекаша дожкха доттагIай леладу газеташа, радиона, телевиденина Газеташ тIа цахаздаш «ЮртIа боахама специалиста книжкай тархе тIа» яхача рубрика кIал кепаетт кердача книжкай обзораш.

Республика вахара хьалаш. тайп-тайпарча къамаша вай мехка коммунистически общепредприятий керттерча жугалъхоша.

Белгалдаккха деза тIехьагIа чIоагIа шерашка А. А. Хуциев виззз Iилман балхах чуув. Цо хьалхехьай геологаш мехкдаьттахойн йоккха группа, хIьъта царех дукккабараш хIанз вай Дьакен мехкдаьтта доаллача дуккха районашка балхаш деш а ба.

Дукха хь дIадора Iилмахочо общественни балха а. Массех казза хийрша а Грозненски горсовета депутатаца.

А. А. Хуциева къьхегама а Iилман а гIулакхан йоккха балхах мах баьб. Цунна ешнай Ленина, Къьхьенна Шеча Байраха орденаш, медалаш.

Дазм, тха дага латтарга А. Аз ХУЦИЕВ.

Новкъостий группа.

ШАШКАШ

Грознерча городской шахматни клубе дIайоаленай 1975 шера ФIIача нахь юкъара турнеп халкъаита юкъерча шашкех яха Ноахч - гIалгIайчен чемпионат.

Чемпионата керттера судазо ва СССР спорта мастер Дорошкевич.

Ерригача спортивни обществай викалаш ца турнире дIакъа доецаш. Царца юкъе ба республика чемпион. Шамов Валерий, Наурски района чемпион А. Магомадов, «Локомотив» обществера мастерала кандидат — И. Шихарбеков, хьалхара разрядникаш — Е. Рассказов (города Грозне чемпион), В. Демченко, иштта кхыбараш.

Хьалхарча туре Iаьржачарца доизаш Шамова 46-ча ходе эцаиир А. Григорьев. Цу динна- ца йитара доаццаи парти чакхъьыккхар Е. Рассказов (27 хол). Цо котало яькхар дебютантагара А. Аксенофара. В. Левенцова эцаиир «Урожай» обществера А. Магомадов.

В. ЖУК-ТРИПОЛИТОВ.

«Дьаьхе»

Грозненски №3 йолча юкъерча школе болх бен я «Дьаьхе» яха кхоначу дерйоахарий клуб.

Клуб кхона я, бакъда, хIиндле дика гIулакхаш карагIдьяьнаш цунна.

ТIом тIа байнарий гаргарча нахагара, доттагIашкара, клубан городской дерйоахарашкара ух клубе дисциплина. Тхайа массала а бокхача безамца, бIу ца кхоъьабеш шоай гIулеях чакхдаккха хьоъ кхона дерйоахарашка.

ХIиндле дикка материал гулъьяй цар. Клубе кулгал деш я эрсий меттеп литературан хьекхарчо Фрунзе Раиса Петровна.

Я. РОЗИНА.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина улица,9 (3-гIа этаж). Телефоны: редактора — 3-44-06; редактора зам. — 3-39-11; бехитех амерча секретара — 3-34-38; партийни вахарен культуран отделий,— 3-61-46; промышленносте отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделен бухгалтерен —2-80-71.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-06; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры— 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-80-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографии. Революции проспект 7/84. Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

Заказ 00588